

KUNTOUTUKSEN OHJAAJA (AMK) TUTKINNON SUORITTANEIDEN TYÖLLISTYMINEN

**Thomas Chatzitolios, Kalle Frantti ja Hanna
Pennanen**

Opinnäytetyö Marraskuu 2007

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Sosiaali- ja terveysala, kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

Tekijä(t) Chatzitlios Thomas Frantti Kalle Pennanen Hanna	Julkaisun laji Opinnäytetyö		
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1002 309 1259 398">Sivumäärä 53</td> <td data-bbox="1259 309 1530 398">Julkaisun kieli suomi</td> </tr> </table>	Sivumäärä 53	Julkaisun kieli suomi
Sivumäärä 53	Julkaisun kieli suomi		
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____saakka		
Työn nimi Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneiden työllistyminen			
Koulutusohjelma Kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelma			
Työn ohjaaja(t) Perttinä Pirkko			
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, kuntoutuksen koulutusyksikkö			
Tiivistelmä <p>Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa on tarjottu Jyväskylän-, Oulun-, Rovaniemen-, ja Satakunnan ammattikorkeakouluissa. Ensimmäiset opiskelijat aloittivat koulutusohjelmassa vuonna 1997. Kevääseen 2007 mennessä koulutusohjelmasta valmistuneita oli 221 henkilöä.</p> <p>Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää, miten koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet työelämän eri sektoreille, sekä saada tietoa millä tehtävänimikkeellä ja palkkauksella valmistuneet työskentelivät ja ovatko he tutkintoaan vastaavissa työtehtävissä.</p> <p>Opinnäytetyö on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus ja tutkimusmenetelmänä on käytetty kyselytutkimusta, tarkemmin postikyselyä. Kyselytutkimukseen osallistui 137 keväeseen 2007 mennessä valmistunutta kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). Valmistuneet olivat eri puolilta suomea. Vastausprosentti oli 62 %. Postikyselyn aineisto on analysoitu SPSS 15.0 for Windows tilastolaskentaohjelmalla</p> <p>Vastaajista keväeseen 2007 mennessä oli työssä 125 henkilöä eli 91,2 % valmistuneista. Tulokset osoittavat, että koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet hyvin tutkintoaan vastaaviin työtehtäviin. Vastanneista 92 henkilöä teki työtä nimikkeellä johon kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto antaa pätevyyden. Tulosten mukaan suurin osa vastanneista tienasi bruttona 1601–2200 €/kk.</p> <p>Opinnäytetyömme yhtenä jatkotutkimus aiheena on jakaa kyselystä saatu tieto nuorisoasteen koulutuksesta valmistuneisiin ja aikuiskoulutuksesta valmistuneisiin sekä verrata heidän työllistymistä keskenään. Toinen jatkotutkimuksen aihe on selvittää työnantajien näkemys siitä, koetaanko kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto tarpeelliseksi työelämässä.</p>			
Avainsanat (asiasanat) Kuntoutuksen ohjaaja (AMK), koulutusohjelma, työllistyminen, palkkaus, tehtävänimike.			
Muut tiedot Liitteinä saatekirje, kyselylomake, tutkimusluvut.			

Author(s) Chatzitolios Thomas Frantti Kalle Pennanen Hanna	Type of Publication Bachelor's Thesis	
	Pages 53	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title The Employment of Rehabilitation Counsellors		
Degree Programme The Degree Programme in Rehabilitation Counselling (SRE)		
Tutor(s) Perttinen Pirkko		
Assigned by Jyväskylä University of Applied Sciences, Department of Rehabilitation Education		
Abstract The Degree Programme in Rehabilitation Counselling has been included in the curriculums of Jyväskylä, Oulu, Rovaniemi and Satakunta Universities of Applied Sciences. The first students started in 1997. By spring 2007, 221 persons have graduated in the programme. The aim of our thesis was to clarify, how the graduates have been employed to the different sectors of working life, and what were their occupations and wages, and did their tasks correspond with their education. The thesis is quantitative and the research method applied is questionnaire survey, survey by post to be exact. 137 Rehabilitation Counsellors graduated by spring 2007 participated in the survey. The answers came from various places in Finland, and the response rate was 62%. The data of the survey has been analysed with SPSS15.0 for Windows statistical analysis programme. By spring 2007, 125 i.e. 91,2% of the graduates were employed. The results show that the programme graduates' tasks correspond well with their education. 92 of the respondents were employed in an occupation to which the Rehabilitation Counselling degree gives competence. According to the results, the gross earnings of the majority of the respondents were 1601–2200 €/month. Our thesis produced subjects for further studies, one them being dividing the survey data to youth education graduates and adult education graduates, and compare their employment. Other subject for further study is to examine the employers' view to the necessity of the Rehabilitation Counsellor degree in working life.		
Keywords The Degree Programme in Rehabilitation Counselling (SRE), employment, salary, Job Description.		
Miscellaneous Appendices: covering note, questionnaire, research permissions.		

SISÄLTÖ

JOHDANTO	3
1 KUNTOUTUSOHJAUS HISTORIAN SAATOSSA	5
2 MITÄ ON HYVÄ KUNTOUTUSOHJAUS?	6
3 KUNTOUTUSOHJAUKSEN LAINSÄÄDÄNTÖ	8
4 KUNTOUTUSOHJAAJAN TYÖNKUVA	9
4.1 Tutkimukset kuntoutusohjaajan työnkuvasta	12
4.2 Kuntoutusohjaajan kelpoisuusvaatimus ja palkkaus	13
5 KUNTOUTUKSEN OHJAAJA (AMK) TUTKINTO	14
5.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimukset laeissa	14
5.2 Opintojen tavoite, laajuus ja sisältö	14
5.3 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa tarjoavat ammattikorkeakoulut	16
5.3.1 Jyväskylän ammattikorkeakoulu.....	16
5.3.2 Oulun seudun ammattikorkeakoulu	17
5.3.3 Rovaniemen ammattikorkeakoulu.....	17
5.3.4 Satakunnan ammattikorkeakoulu	18
5.4 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma tänä päivänä	18
6 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE TARKOITUS JA ONGELMA	20
7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
7.1 Kvantitatiivinen tutkimus	20
7.2 Opinnäytetyön valmistelun vaiheet	21
7.3 Saatekirjeen laadinta ja aineiston keruu postikyselyn avulla	22
7.3.1 Saatekirjeen laadinta	22
7.3.2 Kyselylomakkeen laadinta.....	23
7.4 Aineiston analysointi	25

8 TUTKIMUSTULOKSET	26
8.1 Taustatiedot	26
8.2 Ammattikorkeakoulutus	30
8.2.1 Ammattikorkeakouluopinnot ja niiden hyödyntäminen työelämässä	31
8.2.2 Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tuoma osaaminen	32
8.2.3 Opiskelun aikainen hyöty työllistymiseen	33
8.3 Vastaajien työllistyminen työmarkkinoille.....	35
8.4 Työtehtävien sisältö.....	40
8.5 Avointen kysymysten analysointi.....	41
8.5.1 Kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelman kehittämisehdotukset.....	41
8.5.2 Jatko ja lisäkoulutuksen tarve	43
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	45
10 POHDINTA	46
LÄHTEET	51

LIITTEET

**Liite 1 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman
kompetenssianalyysi**

Liite 2 Tutkimuslupa

Liite 3 Saatekirje

Liite 4 Kyselylomake

Liite 5 Kaikkien vastanneiden työnantajatahot

Liite 6 Kaikkien vastanneiden työnimikkeet

Liite 7 Sopimus Keski-Suomen maistraatti

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Vastaajien jakautuminen ammattikorkeakouluittain	27
TAULUKKO 2. Vastaajien ikäjakauma prosentteina keväällä 2007	27
TAULUKKO 3. Vastaajien toisen asteen koulutus	28
TAULUKKO 4. Mahdollinen muu toisen asteen koulutus.....	28
TAULUKKO 5. Työkokemuksen kesto vuosina ennen ammattikorkeakoulu opintoja	30
TAULUKKO 6. Ammattikorkeakouluopinnot vastaajien kokemana.....	31
TAULUKKO 7. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tuoma osaaminen	33
TAULUKKO 8. Työllistymistä hyödyttäneet asiat opiskelun aikana	34
TAULUKKO 9. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kyselyyn osallistuneiden työtilanne keväällä 2007	36
TAULUKKO 10. Vastaajien työskentely sektoreittain	36
TAULUKKO 11. Vastaajien työsuhde	37
TAULUKKO 12. Vastaajien bruttopalkka palkkaluokittain.....	38
TAULUKKO 13. Palkkaus työnantajasektoreittain	39
TAULUKKO 14. Kaikkien vastaajien työtehtävien sisältö	40
TAULUKKO 15. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavalla työnimikkeellä työskentelevien työtehtävien sisältö	41

JOHDANTO

Sisällöltään ja toteutustavoiltaan kuntoutusohjaajan työ on erilaista eri sairausryhmissä ja työtehtävät vaihtelevat riippuen kuntoutusohjaajan työnantaja sektorista.

Aikaisemmin kuntoutusohjaajan työ painottui sen mukaan mikä oli hänen koulustaustansa tai työkokemus, koska yhtenäistä mallia työlle ei ollut. Työ oli muokkaantunut työyhteisön odotusten ja oman osaamisen mukaan. On kuitenkin huomattu, miten tärkeä osa asiakkaan kuntoutumista on, että hänellä on henkilö, joka arvioi tilanteen, koordinoi, ohjaa, tukee ja neuvoo häntä läpi kuntoutusprosessin.

Kuntoutusselonteko vuodelta 2002 mainitsee kuntoutuksen myönteisen vaikuttavuuden ja huomioi ammattikorkeakoulujen osaamisvaatimusten yhtenäistämisen myös kuntoutusta koskevan koulutuksen osalta. Selonteko huomioi myös kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman, jonka tehtävänä on kouluttaa asiantuntijoita, yhdyshenkilöä ja koordinaattoria toimimaan kuntoutuksen asiakkaan ja kuntoutusta tarjoavien eri organisaatioiden välille.

Selvitystä kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymisestä oli tarjottu opinnäytetyön aiheeksi useampaan otteeseen koulutusohjelman opiskelijoille. Vuonna 2007 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta siitä, kun ensimmäiset opiskelijat aloittivat koulutusohjelmassa, joten selvitys siitä miten tutkintoon valmistuneet ovat työllistyneet koulutustaan vastaaviin työtehtäviin, oli näin ollen ajankohtainen. Aikaisempia selvityksiä tutkintoon valmistuneiden työllistymisestä ei ole tehty. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää lukijalle, miten koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet työmarkkinoille.

Opinnäyteyömme tavoitteena oli saada postikyselyn avulla näyttöä kaikkien (kattaa koko Suomen) valmistuneiden kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistymisestä, palkkauksesta, tehtävänimikkeistä, toimenkuvasta, koulutuksen vastaavuudesta työtehtäviin, sekä pohtia saatujen tulosten pohjalta tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksia. Tutkittava joukko koostui kaikista Suomessa valmistuneista kuntoutuksen ohjaajista (AMK), joita oli kevääseen 2007 mennessä

221 henkilöä. Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa on tarjonnut Jyväskylän-, Oulun seudun-, Rovaniemen- ja Satakunnan ammattikorkeakoulut. Ensimmäiset opiskelijat aloittivat Jyväskylän ja Satakunnan ammattikorkeakouluissa vuonna 1997.

Opinnäytetyön tuloksilla pystytään antamaan uusille koulutusohjelman opiskelijoille tietoa heidän tulevan tutkinnon työllistymismahdollisuuksista, sekä osoittamaan kuntoutuksen ohjaajan keskeiset työtehtävät. Työmme tuloksista huomataan, miten laajalle sektorille tutkinnon suorittaneet voivat työllistyä. Kyselyn tulosten myötä pyrittiin antamaan koulutusohjelman kehittämisestä ja toteutuksesta vastaaville näkemyksiä siihen, miten saada koulutusohjelma vastaamaan työelämän tarpeisiin.

1 KUNTOUTUSOHJAUS HISTORIAN SAATOSSA

Viime vuosisadan suuret yhteiskunnalliset rakennemuutokset ja maailmanlaajuiset konfliktit asettivat Suomen uusien haasteiden eteen: muutosten kourissa syntyi uusia ihmisryhmiä, joiden selviytyminen yhteiskunnassa ei ollut mahdollista ilman julkista apua. Aluksi vajaakuntoisten ja köyhien auttaminen oli kirkon vastuulla ja auttamistyötä leimasi kristillinen armeliaisuus. Kun sotien jälkeen maassamme oli suuri joukko nuoria sodassa vammautuneita raajarikkoja, oli myös valtion aika herätä yhteiskunnalliseen vastuuseen. Ortopedinen hoito ja apuvälinehuolto alkoi kehittyä vastaamaan potilaiden tarpeisiin. Sotainvalidienhuolto laajeni koskemaan lääketieteellisen hoidon lisäksi myös muita elämän peruselementtejä kuten työhuoltoa ja koulutusta. Oman sysäyksensä vammaishuollon kehitykselle antoi vammaisjärjestöjen liikkeellelähtö viime vuosisadan alkupuoliskolla. Aktiivinen järjestötoiminta jatkuu vielä tänä päivänä esimerkiksi Suomen Kuurojen liitto 1906 ja Sokeain Keskusliitto 1928. (Tossavainen 1995, 11–13.)

Kuntoutusohjauksen historian juuret ulottuvat aina 1930-luvulle saakka, jolloin luotiin pohja kuntoutustoiminnan myöhemmälle kehitykselle. Kuntoutustoiminnalla pyrittiin vaikuttamaan laajemmin yhteiskunnan epäkohtiin ja auttamaan erilaisia ihmisryhmiä esimerkiksi raajarikkoisia. Ensimmäinen raajarikkoisten kuraattori aloitti toimintansa 1936 raajarikkoisten koulussa ja hänen tehtävänään oli muun muassa ohjata ja opastaa heitä sopiviin hoito- ja opetuspaikkoihin. Invalidien huoltolaitoksissa oli jo vuonna 1940 invalidihuoltaja, jonka toimenkuva vastasi enemmän nykyisiä kuntoutusohjaajan tehtäviä muun muassa kotikäyntejä asiakkaiden luona. Ensimmäisen kerran kuntoutusohjaus nostettiin esille invalidihuoltolain mietinnöissä, mutta varsinaiseen lakiin ei vielä tullut säädöstä kuntoutusohjauksesta. Vasta vuonna 1972 toiminta sai lainsäädännöllisen pohjan invalidihuoltolaissa (739/71) (nykyinen Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380). Tässä vaiheessa kuntoutusohjausta ei toteutettu vielä nykyisessä laajuudessa vaan toiminta oli suppeampaa, lähinnä harjoitusta ja opetusta. (Jormakka 1993, 6-7.)

2 MITÄ ON HYVÄ KUNTOUTUSOHJAUS?

Kuntoutusohjaus on osa kuntoutusta. Kuntoutujalla on itsemääräämisoikeus, jota kuntoutusohjaajan on kunnioitettava. Elämänhallintaa vahvistavalla kuntoutusprosessilla pyritään kuntoutujan fyysisten ja psyykkisten voimavarojen parantamiseen. (Nouko-Juvonen 2001, 44 ja Mäensivu 1998, 7.) Kuntoutusohjaus on siis suunnitelmallista toimintaa, joka jatkuu koko kuntoutusprosessin ajan. Kuntoutusohjausta ei pysty tarkastelemaan kuntoutuksesta irrallisena käsitteenä vaan se on nähtävä osana sitä.

Teoksessa Hyvä kuntoutusohjaus toimintamalli käytännön työhön (1998) on Mäensivu soveltanut eri lähteistä kuntoutuksen ohjauksen sisältöä seuraavasti:

”Kuntoutusohjaus on kuntoutujan ja hänen lähiyhteisönsä tukemista, neuvontaa ja ohjausta sekä kuntoutujan toimintamahdollisuuksiin liittyvistä palveluista tiedottamista. Kuntoutusohjaus on myös konkreettisia toimia kuntoutuksen rakenteellisten esteiden poistamiseksi niin, että turvataan kuntoutumisprosessin tarkoituksenmukainen eteneminen ja lisätään vajaakuntoisen henkilön mahdollisuuksia mahdollisimman itsenäiseen elämänhallintaan. Kuntoutujan kuntoutumisprosessilla on tietty tavoite, jonka saavuttamiseksi on laadittu kuntoutussuunnitelma. Tavoitteisiin pyritään asiakaslähtöisin, yksilöllisin toimin niin, että kuntoutujan elinympäristö otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon”(Mäensivu 1998, 10).

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten asiakastyö mielletään yhä enemmän asiakaspalveluksi, jolle asetetaan uudenlaisia laatuvaatimuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden tietoisuus palveluista ja etuisuuksista on kasvanut, samalla kun asiakkaiden ongelmat ovat tulleet yhä monimuotoisemmiksi ja kuntien taloudelliset resurssit ovat pienentyneet (Mäensivu 1998, 40). Näistä syistä on syntynyt tarve tuottaa tehokkaita, kustannushyödyllään laadukkaita ja vaikuttavia ”täsmäpalveluita”. Kuntoutusohjauksen tarkoituksena on löytää asiakkaan yksilölliset kuntoutumistarpeet ja siihen tarvittavat palvelut. Kuntoutuksen lähtökohtana on subjektiivisuus ja asiakaslähtöisyys. Palvelujen laadussa on hyvin pitkälti asiantuntija-

asiakassuhteesta eli siitä mitä palveluja asiakas saa, millä ehdoilla niitä hänelle välitetään ja mitä keinoja palvelujen tarjoamisessa välitetään. Suhteessa kietoutuvat keskenään palveluiden välittämistä koskeva organisatoris-hallinnollinen työ, asiantuntijatoiminta ja asiakkaiden toiminta. Kuntoutusjärjestelmää on viime vuosina pyritty kehittämään asiakaslähtöiseksi muun muassa lainsäädännön kautta. (Pirainen 1999, 3.)

Kuntoutusohjaus poikkeaa lähestymistavaltaan perinteisestä lääketieteellisestä ja hoitotyön työskentelytavasta. Kuntoutusohjaukselle on luonteenomaista laaja-alainen, humanistinen työote, joka muotoutuu ja etenee asiakkaan tarpeiden mukaan. Asiakassuhde on kiinteä ja kattaa useat eri elämän osa-alueet. Tietoja asiakkaasta ei kerätä minkään selvän ”mittarin” mukaan vaan ne kertyvät asiakassuhteen mukana. (Jormakka 1993, 18). Mitään yleispätevää mallia Kuntoutusohjauksesta on vaikeaa antaa, sillä se muovautuu jokaisen asiakkaan yksilöllisen kuntoutusprosessin aikana. (Mäensivu 1998, 40)

Teoksessa Hyvä kuntoutusohjaus-toimintamalli käytännön työhön jaotellaan hyvä kuntoutusohjauspalvelu seuraaviin tekijöihin;

- Asiakkuuden olemuksen ymmärtäminen
- Asiakkaan onnistunut ohjautuminen kuntoutusohjaukseen
- Hyvät toimintaedellytykset
- Kuntoutusohjaajan ammattitaito ja ihmisyyys
- Kuntoutuksen perusideologian toteutuminen
- Inhimillinen vuorovaikutus
- Tuloksellisuus (Mäensivu 1998, 5)

Kuntoutusohjauksen avainsanoja ovat asiakaslähtöisyys, asiakaskeskeisyys tai kuntoutujakeskeisyys. Tärkeää on muistaa, että kysymys on ajattelusta ja toimintatavasta. Kuntoutusohjauspalvelun ydinasiakas on käyttäjä, kuntoutuja. Muita

kuntoutusohjauspalveluasiakkaita voi olla palvelun tilaaja, esimerkiksi lääkäri tai sosiaalityöntekijä. Asiakas voi olla myös palvelun ostaja, rahoittaja tai maksaja. Kuntoutujakeskeisessä toiminnassa ydinkysymys on: Kenen hyvinvointi ja elämänlaadun parantaminen on meille tärkeää? Onnistunut asiakkaan ohjaus edellyttää, että **kaikki** asiakkaan hoitoon osallistuvat tahot tuntevat kuntoutusohjaajan antamat palvelut, niiden sisällön ja tarkoituksen. Tämä edellyttää kuntoutusohjauksesta aktiivista tiedottamista, systemaattista markkinointia sekä kuntoutujille että muille yhteistyötahoille kuten terveyden- ja sosiaalihuollon laitoksille, järjestöille ja eri yhteistyökumppaneille. Onnistuneessa kuntoutusohjauksessa korostuu yhteistyö asiakkaan sosiaalisen lähiverkoston kanssa, jotta hekin tulevat tietoisiksi laajasta palveluverkostosta. (Mäensivu 1998, 41.)

3 KUNTOUTUSOHJAUKSEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Kuntoutusta järjestävien tahojen toimintaa säätelee lainsäädäntö. Sen tarkoituksena on määritellä kuntoutuksen työnjakoa ja yhteistyötä niin, että kuntoutujat saisivat tarvitsemansa palvelut oikeudenmukaisesti, yhdenvertaisesti ja joustavasti. (Kuntoutusta ohjaava lainsäädäntö. Viitattu 24.9.2007. www.kunnet.fi/index.asp?tz=-3&link=1705)

Kuntoutusohjaus on ensimmäisen kerran virallisesti määritelty terveydenhuollon lainsäädännössä vuoden 1983 kansanterveysasetuksessa (855/ 83) ja yleissairaala-asetuksessa (854/83). (Kansanterveyslaki 66/72–605/91). Nykyisessä lainsäädännössä kuntoutusohjaus perustuu kolmeen lakiin. Näitä ovat erikoissairaanhoidonlaki (1062/89–606/91), kansanterveyslaki (66/72–605/91) sekä laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/87).

Kuntoutusohjauksen sisältöä ja tarkoitusta on määritelty asetuksessa lääkinnällisestä kuntoutuksesta (1015/91) eli ”*kuntoutusohjaus, jolla tarkoitetaan kuntoutujan ja hänen lähiyhteisönsä tukemista ja ohjausta sekä kuntoutujan toimintamahdollisuuksiin liittyvistä palveluista tiedottamista*” sekä asetuksessa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/87)

”Kuntoutusohjaukseen kuuluu vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen sekä vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksien lisäämiseen liittyvistä erityistarpeista tiedottaminen”. (Asetus lääkinnällisestä kuntoutuksesta 1991/1015 3§ & Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987 14§).

Alkuvaiheen kuntoutuksen eli lääkinnällisen kuntoutuksen päävastuu kuuluu kunnalliselle terveydenhuollolle ja on suurelta osin asiakkaalle maksutonta. Yksi osa lääkinnällisestä kuntoutuksesta on *kuntoutusohjaustoiminta*. Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisestä vastaavat terveyskeskukset ja sairaalat, joista peruspalvelut (apuvälinehuolto, kuntoutuksen peruspalvelut) saadaan terveyskeskuksilta. Kunnallisen terveydenhuollon sisältämä kuntoutusohjaus on terveydenhuollon järjestämää palvelua erikoissairaanhoidossa eli keskussairaaloiden yhteydessä. Palvelut voidaan myös ostaa ostopalveluna esimerkiksi yksityisiltä laitoksilta, ammatinharjoittajilta tai vammaisjärjestöiltä. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Viitattu 25.10.2007 www.stm.fi)

4 KUNTOUTUSOHJAAJAN TYÖNKUVA

Kuntoutusohjaajan työn tarkoituksena on edistää kuntoutusta tarvitsevien eri elämäntilanteissa olevien kaikenikäisten ihmisten selviytymistä ja toimintamahdollisuuksia sekä vaikuttaa kuntoutujan ja hänen ympäristönsä väliseen suhteeseen. **Kuntoutusohjaajan asiakas voi olla kuntoutusohjausta ja/tai -suunnittelua tarvitseva kuntoutuja, perhe, ryhmä tai yhteisö.** Kuntoutuksen ohjaajan työssä toteutuu kuntoutukselle ominainen kokonaisvaltainen toiminta, joka kohdistuu yksilöön, yhteisöön ja yhteiskuntaan. (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, 116.)

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksissä 2006:24 on kuvattu kuntoutuksen ohjaajan ammatillista asiantuntijuutta ja osaamista. Osaamisalueet on laadittu yhteistyössä ammattikorkeakoulun edustajien

ja työelämänosaajien kanssa. ja koostuvat seuraavista asioista:

- Kuntoutustarpeen arviointi
- asiakkuus ja kuntoutuspalvelut
- kuntoutuksen suunnittelu
- moniammatillinen yhteistyö
- ohjaus ja opetus
- tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen.

(Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, 117.)

Kuntoutusohjauksen työn sisältö koostuu pitkälle yksilöllisestä asiakastyöstä, erilaisesta kurssitoiminnasta ja muista asiantuntijapalveluista. Mitä yksilöllisellä asiakastyöllä tarkoitetaan, on asiakkaan elämäntilanteen hallinnan parantamista ja tukemista. Kuntoutusohjaustyötä ja asiakaskontakteja toteutuu muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä, asiakkaan kotona ja työpaikoilla sekä päiväkodeissa ja kouluissa. (Mäensivu 1998, 11.)

Kuntoutusohjaaja hoitaa koordinointia, konsultointia ja toimii myös yhdyshenkilönä asiakkaan ja eri kuntoutustahojen välillä. Lisäksi hänen työ sisältää erilaisia ohjaus-, koulutus- ja neuvontatöitä. Kuntoutusohjaaja osallistuu myös asiakkaan kuntoutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan. Kuntoutusohjaajat suunnittelevat ja osallistuvat erilaisten kurssitoimintojen suunnitteluun ja toteutukseen, ohjaavat asiakkaita sopiville kursseille ja järjestävät erilaisten kurssien käytännön asioita, sekä toimivat niiden henkilöstönä. Tämän lisäksi kuntoutusohjaajalla on erityistehtävinä esimerkiksi sopeutumisvalmennuksen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen sekä apuvälinehuoltoon liittyviin tehtäviin osallistuminen. (Mäensivu 1998, 11.)

Kuntoutusohjaus toimintana on monisuuntainen vuorovaikutustapahtuma. Tässä vuorovaikutustapahtumassa **merkittävä työväline on työntekijän persoonallisuus, kyvykkyys ja luovuus** (Moxley 1989, 96–98). Muihin erikoissairaanhoidon toimintoihin poiketen, kuntoutusohjaus suuntautuu voimakkaasti hoitoyhteisön ulkopuolelle. Tähän vaikuttavat monet yhteiskunnan ilmiöt. Kuntoutusohjaus

verkostoituu sairaalan ulkopuolelle, perusterveydenhuoltoon, työpaikoille, järjestöihin ja kunnan eri palveluihin. Tämä mahdollistaa kuntoutusohjaajaa tukemaan asiakasta oman elämänsä parempaan hallintaan ja ottamaan vastuuta omasta elämästään. (Mäensivu 1998, 11.)

Kuntoutusohjaustyölle monipuolisuus, moniulotteisuus ja laaja-alaisuus ovat ominaisia piirteitä (Jormakka 1993). Selvärajaista teoriataustaa ei kuntoutusohjaukselle työnä ole. Toimintana kuntoutusohjaus sisältää monia kohderyhmiä, toimintamalleja sekä elementtejä niin psykologiasta, sosiaali- ja hoitotyöstä sekä niiden taustalla olevista teorioista. Lähtökohtana kuntoutusohjaukselle on, että asiakas integroituu omaan yhteisöönsä. (Markus 1998, 5.)

Kuntoutusohjaaja selvittää jokaisen asiakkaan tilanteen ja tarpeet erikseen. Tässä hänen on otettava huomioon asiakkaan elämäntilanne, eli milloin sairastuminen, vammautuminen tai muu kuntoutusta vaativa asia on tapahtunut. Viimekädessä kuntoutusohjausmenetelmät muotoutuvat kuntoutujan tarpeiden mukaisesti. Jokaisessa kuntoutustapahtumassa asiakkaan tavoitteet ja mahdollisuudet on selvitettävä erikseen ja tärkeää on asiakkaan aktiivisuus hänen kuntoutumisessaan. (Markus 1998.). Tärkeä osa ammattitaitoa on tuntea kuntoutuksen ulkopuoliset resurssit ja toimintavaihtoehdot, sekä tuntea fyysisen ja sosiaalisen ympäristön tekijät, jotka saattavat olla esteenä kuntoutuksen tavoitteiden toteutumiselle. (Järvikoski ym. 2004, 173.)

Keskeistä kuntoutusohjaustyössä ja sen sisällössä on myös koti- tai muut vastaavat käynnit, koska on muistettava, että sairastuminen/vammautuminen vaikuttaa myös yksilön lähipiiriin. Kuntoutusohjaustoiminnan tavoite on myös palvella yksilön kuntoutumisen lähivaikuttajia. Lähivaikuttajia ovat esimerkiksi perhe, työyhteisö, ystävät tai vastaavat tahot. (Markus 1998.) Kuntoutusohjaajan työtä helpottamaan ja jäsentämään on valmistunut vuoden 2003 alussa Kuntoutusohjausnimikkeistö. Siinä kuvataan kuntoutusohjaajien työn sisältöä ja heidän tarjoamiaan palveluita. Tarkoituksena on luoda yhteinen käsitteistö eri asiantuntijoiden välille ja kuvata kuntoutuksen monialaisuutta. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 17–19.)

Kuntoutuksen ohjaajan työpaikkana voi olla esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto, vammais-, potilas- ja kansanterveysjärjestö, koulutoimi, kuntoutuslaitos, vakuutusyhtiö, KELA, projektit, työvoimahallinto tai yritys.1

4.1 Tutkimukset kuntoutusohjaajan työnkuvasta

Hilkka Markus on tehnyt kyselytutkimuksen Suomen sairaanhoitopiirien kuntoutusohjaajille (1998) heidän työn sisällöstä ja työnkuvasta. Hilkka Markuksen tutkimuksessa keskeisimmiksi sisällöiksi välittömässä asiakastyössä eli suoraan asiakkaan kanssa tehtävässä työssä nousivat yleensä ohjaus ja neuvonta, asiakkaan kokonaistilanteen-, kotiolojen- ja kuntoutustarpeen kartoitus sekä apuvälineasiat. Lisäksi kuntoutusohjaajan työ on kuulemista, psykososiaalisen tuen antamista, omaisten ohjausta, erilaisista koulutus- ja työmahdollisuuksista, sopeutumisvalmennuskursseista sekä sosiaalietuuksista tiedottamista. Markuksen kyselyssä oli myös moni vastaaja sitä mieltä, että erilaiset konsultointi- ja koulutustehtävät, koordinointi ja yhteistyö ovat tärkeä osa välillistä kuntoutusohjaustyötä eli sitä työtä, mitä ei tehdä suoraan asiakkaan kanssa. Välillisessä asiakastyössä kuntoutusohjaaja laatii erilaisia lausuntoja ja raportteja. Myös erilaisten luentotilaisuuksien järjestäminen ja niissä esiintyminen ovat välillistä kuntoutusohjausta. Kuntoutusohjaustyö on itsenäistä työtä sen toimintatapojen, toteuttamisen ja päättämismahdollisuuksiensa vuoksi. (Markus 1998, 17.)

Toinen kuntoutuksen ohjaajan työnkuvaa erikoissairaanhoidossa käsittävä tutkimus on opinnäytetyö, joka on laadittu Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijan tuottamana, keväältä 2001. Opinnäytetyöhön haastateltiin temahaastatteluna 13 Turun yliopistollisessa keskussairaalassa työskentelevää kuntoutuksen ohjaajaa. Opinnäytetyön haastateltava kohdejoukko oli rajattu kuntoutusohjaaja nimikkeen mukaan. Kuntoutusohjaajien työ Turun yliopistollisessa sairaalassa oli muotoutunut asiakasryhmän sairauteen tai vammaan perustuvien tarpeiden mukaan. Opinnäytetyöstä ilmeni, että kuntoutusohjaus erikoissairaanhoidossa on laaja-alaista ja monitahoista toimintaa, jota on vaikea kuvata lyhyesti. Erityispiirteinä kuntoutusohjaustyölle tulivat esille sen kokonaisvaltaisuus, monipuolisuus,

vastuullisuus ja asiakaslähtöisyys. Kuntoutusohjaajan työnsisältö koostui pääosin seuraavista tehtävistä:

- Ohjaus ja neuvonta
- Henkinen tukeminen
- Asiakkaan omatoimisuuden tukeminen
- Yhteistyö ulkopuolisten tahojen kanssa kuten vammaisjärjestöt ja Kelat
- Koulu-, koti-, päiväkotij- ja työpaikka käynnit
- Asiakasyhteistyöpalaverit
- Yhdyshenkilönä toimiminen asiakkaan ja hänen perheensä, sairaalan ja muiden tahojen välillä (Heinonen, L. 2001).

4.2 Kuntoutusohjaajan kelpoisuusvaatimus ja palkkaus

Kunnallinen työ- ja virkaehtosopimus 2005–2007 luokittelee kuntoutusohjauksen vaativiin hoitoalan ammattitehtäviin, johon pätevyysnä työntekijältä edellytetään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoa. Samaan luokkaan kuuluvat muun muassa erikoisnimikkeellä työskentelevät hoitajat, fysioterapeutit, kätilöt, kuulontutkija, toimintaterapeutit ja apulaisosastonhoitajat. Sopimus määrittelee kuntoutuksen ohjaajan peruspalkaksi 1713,64 €kk. (Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2005–2007.)

Uusi kunnallinen työ- ja virkaehtosopimus astui voimaan 1.10.2007 joka määrittelee kuntoutusohjaajan peruspalkaksi 1.3.2008 alkaen 1850,70 €kk ja 1.9.2009 lähtien 1940,60€kk. (Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2007–2009.)

5 KUNTOUTUKSEN OHJAAJA (AMK) TUTKINTO

5.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimukset laeissa

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakoulutuksissa suoritetaan ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (423/2005) 3 § mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike, joka kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmassa on Kuntoutuksen ohjaaja (AMK). (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, 13).

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on tutkintonimike, joka antaa pätevyyden työskennellä kuntoutuksen eri toimialueilla. Työntekijän tehtävänimike vaihtelee työtehtävien ja työnantajan mukaan. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto antaa pätevyyden toimia myös sosiaaliohjaajan tehtävissä. Laissa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta (272/2005), on lain 6§ mukaan määritelty sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimukseksi ”*tehtävään soveltuva sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto*”. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005).

5.2 Opintojen tavoite, laajuus ja sisältö

Ammattikorkeakouluasetuksen 7 §:n mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavia yleisiä tavoitteita ovat:

- laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet asianomaisen alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten;
- edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen;

- valmiudet jatkuvaan koulutukseen;
- riittävä viestintä- ja kielitaito; sekä
- asianomaisen alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

(Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, 14)

Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa asiantuntijoita, yhdyshenkilöä ja koordinaattoria toimimaan kuntoutuksen asiakkaan ja kuntoutusta tarjoavien eri organisaatioiden välille. Tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan, ohjaamaan, koordinoimaan, ja tukemaan asiakasta yksilöllisesti hänen kuntoutumisprosessissaan ja tarvittaessa opastamaan ja ohjaamaan tätä palveluiden käytössä. Kuntoutuksen ohjaaja tiedottaa palveluista, etuuksista ja osallistuu mahdollisen kuntoutussuunnitelman laadintaan. Hän myös pyrkii vaikuttamaan kuntoutusta tarjoavaan yhteisöön ja kehittämään elinympäristöä kuntoutusta ja toimintakykyä edistäväksi. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opinto-opas 2003–2004 & Satakunnan ammattikorkeakoulu. Liite kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun opetussuunnitelmaan 2004 & Rovaniemen ammattikorkeakoulun opinto-opas 2006–2007.)

Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Opinnot ovat opiskelijalle maksuttomia. (Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351).

Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman laajuus opintopisteinä on 210 op. Opintojen ohjeaika on 3,5 vuotta. Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa on tarjonnut Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Rovaniemen ammattikorkeakoulu ja Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Ammattikorkeakouluasetuksen (352/2003) 4§ mukaan ammattikorkeakoulututkinnon opintojen sisältö koostuu seuraavasti:

- perus- ja ammattiopinnot;

- vapaasti valittavat opinnot;
- ammattitaitoa edistävät harjoittelut; ja
- opinnäytetyö

(Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, 13)

Kukin ammattikorkeakoulu voi määrittää miten kurssitarjonnat jakautuvat opintopisteittäin. Eroja ammattikorkeakoulujen välille tulee myös kurssitarjonnan suhteen, sekä tietenkin opetuksen sisällön suhteen. Opinnäytetyön opintopistemäärä on kaikissa ammattikorkeakouluissa 15 op.

Valtioneuvoston kuntoutusselonteko eduskunnalle vuodelta 2002 mainitsee ammattikorkeakoulujen kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman yhtenä merkittävänä muutoksena sosiaali- ja terveystieteiden alan henkilöstön koulutuksessa. (Valtioneuvoston kuntoutusselonteko eduskunnalle 2002)

5.3 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa tarjoavat ammattikorkeakoulut

5.3.1 Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman suunnittelu alkoi jo ennen ammattikorkeakoulujen vakinaistumista vuonna 1994 jolloin Keksi-suomen terveydenhuolto-oppilaitos esitti Jyväskylän väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtoryhmälle kuntoutuksen koulutusohjelmaa. Vuonna 1997 ammattikorkeakoulu vakinaistui ja opetusministeriöltä saatiin lupa aloittaa kuntoutuksen suunnittelun ja ohjauksen suuntautumisvaihtoehto, jossa tutkintonimike oli vielä avoin. Vuonna 1997 aloitettiin kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman suunnittelu ja markkinointi, josta julkaisuina Perttinen Oulun ja Lapin yliopiston kuntoutuksen PD-koulutusohjelman kehittämistyö (kevät 1997) Suunnistajaksi kuntoutuksen viidakkoon. Markkinoinnin yhteydessä julkaistiin lehtiartikkeleita eri alojen lehdissä kuten Kuntohoitaja ja Fysioterapia. Ensimmäiset koulutusohjelmassa aloittaneet opiskelijat aloittivat syksyllä 1997. Vielä vuonna 1998–2000 käytiin kiivasta

keskustelua tutkintonimikkeestä, jonka toivottiin olevan kuntoutussuunnittelija. Tämä ei kuitenkaan toteutunut ja tutkintonimikkeeksi muodostui Kuntoutuksen ohjaaja (AMK). (Perttinen 2007.)

Opinnäytetyössämme haluamme korostaa myös sitä, että Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on tutkintonimike ja osaltaan sen vuoksi nimike, jolla työskennellään kuntoutuksenohjaustyössä, saattaa vaihdella suuresti. Tämä korostuu myös kyselyselvityksemme tuloksissa.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman opetussuunnitelmaa on muokattu tarpeiden mukaan aina vuodesta 1997 tähän päivään asti ja näin pyritty opiskelijoiden palautteiden pohjalta kehittämään koulutusohjelmaa vaadittavaan suuntaan. Keväeseen 2007 mennessä Jyväskylän ammattikorkeakoulusta oli valmistunut 66 kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). Jyväskylän ammattikorkeakoulu on järjestänyt kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa vuodesta 1997 alkaen. Opintoja on järjestetty sekä nuorisostaan koulutuksena että aikuiskoulutuksena.

5.3.2 Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä on kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoon johtavaa koulutusta tarjottu aikuiskoulutuksena vuosina 1998, 1999 ja viimeisin aikuiskoulutuksena aloittanut ryhmä, vuonna 2006. Vuonna 2001 aloittanut ryhmä oli nuorisostaan koulutusryhmä. Seuraava kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoon tähtäävä ryhmä aloittaa opintonsa tammikuussa 2008 alkavassa aikuiskoulutusryhmässä. Keväeseen 2007 mennessä Oulun seudun ammattikorkeakoulusta oli valmistunut 33 kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). (Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viitattu 25.10.2007 www.oamk.fi & Mahlakaarto 2007.)

5.3.3 Rovaniemen ammattikorkeakoulu

Rovaniemen ammattikorkeakoulu on tarjonnut mahdollisuuden opiskella kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa, Rovaniemen

ammattikorkeakoulun sosiaali-, terveys ja liikunnan alan yksikössä. Rovaniemen ammattikorkeakoulun Hyvinvointialojen kampuksella koulutetaan fysioterapeutteja (AMK), jalkaterapeutteja (AMK), sairaanhoitajia (AMK), terveydenhoitajia (AMK), sosionomeja (AMK) ja liikunnan ohjaajia (AMK). Rovaniemen ammattikorkeakoulu kuvaa vahvuudekseen kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmassa tarjottavan terveystoimintaan, sekä terveyden edistämiseen suuntautumisen. Keväeseen 2007 mennessä Rovaniemen ammattikorkeakoulusta oli valmistunut 50 kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). (Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 2006-2007. Viitattu 25.10.2007. www.ramk.fi)

5.3.4 Satakunnan ammattikorkeakoulu

Satakunnan ammattikorkeakoulu tarjoaa kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa aikuiskoulutuksena, joissa opetuksen muoto on monimuoto opiskelu. Pohjakoulutusvaatimuksena on aiempi sosiaali- ja terveysalan opistoasteen tutkinto. Hakijalla tulee lisäksi olla vähintään 18-vuotiaana hankittua yleistä työkokemusta vähintään kaksi vuotta (Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 25.10.2007. www.samk.fi). Opintojen laajuus on 210/90 op. Opinnot voidaan suorittaa joko työn ohessa tai päätoimisesti. Aikuiskoulutuksen opintoja ohjaavana tekijänä opiskelijalla toimii henkilökohtainen opetussuunnitelma (HOPS) jossa otetaan huomioon opiskelijan aikaisempi koulutus, työkokemus, ammatilliset suunnitelmat sekä se opiskeleeko opiskelija päätoimisesti vai työn ohessa. (Saaristo 2007.) Opintojen kesto vuosina on 1,5-2 vuotta. Keväeseen 2007 Satakunnan ammattikorkeakoulusta oli valmistunut 72 kuntoutuksen ohjaajaa (AMK).

5.4 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma tänä päivänä

Opetusministeriön rahoittama Arene projekti koskee ammattikorkeakoulujen osallistumista eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen, jonka tavoitteena on tukea ammattikorkeakoulujen integroitumista osaksi eurooppalaista korkeakoulutusaluetta. Projektin myötä syntyi koulutusohjelmakohtaisten osaamistavoitteiden määrittely, jota kutsutaan kompetenssianalyysiksi. Kompetenssianalyysin määrittelytyön perustana

käytettiin eurooppalaista tutkintojen viitekehyksen (EQF) luonnosta. (Viitattu 29.10.2007. www.ncp.fi/ects.)

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit ovat:

- Itsensä kehittäminen
- Eettinen osaaminen
- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
- Kehittämistoiminnan osaaminen
- Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen
- Kansainvälisyysosaaminen

(Viitattu 29.10.2007. www.ncp.fi/ects.)

Valmistuvan kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tiedollinen ja taidollinen osaaminen on esitetty 28.4.2006 alkaen kompetenssein. Kompetenssit ovat jaettu kuuteen osaamisprofiiliin, joihin kuhunkin profiiliin on tarkemmin eritelty valmistuvan kuntoutuksen ohjaajan tiedollinen ja taidollinen osaamisalue. Täydellinen kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman kompetenssianalyysi on esitetty liitteessä 1.

Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman kompetenssien kuusi osaamisprofiilia koostuu seuraavasta:

- Kuntoutuksen asiakastyöosaaminen
- Kuntoutuksen palvelujärjestelmäosaaminen
- Kuntoutustarpeen arviointiosaaminen
- Ohjaus- ja opetusosaaminen
- Moniammatillinen yhteistyöosaaminen
- Kuntoutuksen suunnittelu- ja johtamisosaaminen

(Koulutusohjelmakohtainen kompetenssianalyysi 28.4.2006. Kuntoutusohjauksen ja -

suunnittelun koulutusohjelma www.ncp.fi/ects)

6 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE TARKOITUS JA ONGELMA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää kuinka hyvin koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaan työhön. Taustaoletuksenamme oli, että kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet hyvin vapaille työmarkkinoille ja saaneet koulutustaan vastaavaa työtä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli osoittaa kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tarpeellisuutta, työllistymismahdollisuuksia, koulutuksen vastaavuutta työtehtäviin sekä tutkinnon sisällön riittävyttä.

Tutkimusongelma: Opinnäytetyön pääongelmana oli kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistyminen kevääseen 2007 mennessä. Tutkimuksemme alaongelmina oli selvittää valmistuneiden: työtehtävien sisältö, työnimike ja palkkaus.

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

7.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Hirsjärven ym. mukaan kvantitatiivisen tutkimuksen keskeisiä piirteitä, jotka ovat havaittavissa myös opinnäytetyöstämme, ovat käsitteiden määrittely, aineiston keruun suunnitelma (tärkeää, että aineistoa on mahdollista käsitellä numeerisesti), tutkittavien henkilöiden valinta, aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja tilastollinen analysointi. (Hirsjärvi, ym. 2007. 136) Opinnäytetyömme toteutuksen alkuosuudessa keskityimme avaamaan tutkimuksen taustoja, jonka jälkeen paneuduimme aineiston keruun kautta itse tutkimustulosten kokoamiseen ja

analysointiin.

Opinnäytetyömme on kartoittava tutkimus, jonka pyrkimyksenä oli kartoittaa koulutusohjelman sisältöä ja historiaa sekä miten koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet.

7.2 Opinnäytetyön valmistelun vaiheet

Joulukuussa 2006 kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opiskelijoille tarjottiin opinnäytetyön aiheeksi tehdä kartoitus kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymisestä. Alun perin oli tarkoitus kartoittaa ainoastaan Jyväskylästä valmistuneiden työllistymistä, mutta koulutusohjelmaa on tarjottu vasta kymmenen vuotta, joten oli mahdollista tutkia työllistyminen kaikkien valmistuneiden osalta.

Yhteistyössä opinnäytetyön ohjaajan kanssa aloimme selvittää koulutusohjelmasta valmistuneiden kokonaismäärää ja koulutusohjelmaa tarjoavia ammattikorkeakouluja. Seuraavana työvaiheena oli tutkimuslupa-anomuksen laatiminen koulutusohjelmaa tarjoaville ammattikorkeakouluille, jossa anoimme käyttöömmme valmistuneiden kuntoutuksen ohjaajien (AMK) yhteystietoja. (LIITE 2.)

Tutkimusluvasta huolimatta, Satakunnan Ammattikorkeakoulun tietosuojakäytännöistä johtuen valmistuneiden nimi- ja yhteystietoja heidän osaltaan emme saaneet, joten ratkaisimme asian kaikille osapuolille sopivalla tavalla. Lähetimme valmiit postimerkillä varustetut kyselylomakkeet Satakunnan Ammattikorkeakoulun opintotoimistoon, joka edelleen lähettivät kyselyt Satakunnasta valmistuneille kuntoutuksen ohjaajille. Näin varmistettiin heidän osaltaan täysi nimettömyys.

Muiden Ammattikorkeakoulujen osalta yhteystiedot päivitettiin Keski-Suomen maistraatissa ja siitä koituvat kustannukset maksoi Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Yhteystietojen päivityksen yhteydessä Keski-suomen maistraatin kanssa tuli tehdä yhteistyösopimus, joka on esitetty liitteessä 3. Yhteystietojen päivitys- ja

hankintaprosessi vei oletettua kauemmin aikaa, mutta oppimisen kannalta koimme prosessin hyödylliseksi. Seuraavaa mahdollista tutkimusta ajatellen, osaamme varautua tämän kaltaisiin viivästyksiin paremmin.

7.3 Saatekirjeen laadinta ja aineiston keruu postikyselyn avulla

7.3.1 Saatekirjeen laadinta

Kyselytutkimuksen vastausprosentin parantamiseksi kohderyhmää on houkuteltava vastaamaan. Saatekirjeestä tulisi käydä ilmi mihin tutkimustuloksia käytetään ja erityisesti tutkimuksen tarkoitus. Myös tutkimuksen tekijöiden allekirjoituksilla on todettu olevan merkitystä vastausprosenttiin. Kyselylomakkeen ulkoasun houkuttelevuus selkeänä ja ilmavana herättää vastaajien mielenkiinnon ja näin ollen vaikuttaa myös vastanneiden määrään. Tärkeinä yksityiskohtina mainitaan postimerkillä varustettu vastauskuori ja selkeästi ilmoitettu vastausaika. (Salmela 1997, 86.)

Saatekirje sisälsi kyselyn tekijöiden esittelyn, kyselyn tarkoituksen sekä tarvittavat yhteystiedot kuten palautus päivämäärän, palautusosoitteen ja palautuskuoren. Lisäksi kirjeestämme kävi ilmi kyselyn tärkeimmät taustatiedot, sekä vastaajan nimettömyyden varmistaminen. Saatekirje personoitiin allekirjoituksilla ja siitä kävi ilmi milloin opinnäytetyö valmistuu sekä mistä se on luettavissa. Ilmiasultaan kirje muotoutui viralliseksi, koska käytimme Jyväskylän Ammattikorkeakoulun logolla ja yhteystiedoilla varustettua pohjaa. Kirjeen selkeys ja ilmavuus luotiin tarkkaan harkitulla kieliasulla sekä painottamalla olennaisia asioita. Vastaajien kyselystä saama hyöty eli valmiin opinnäytetyön vieminen verkkoon vastaajien luettavaksi, toimi eräänlaisena mielenkiinnon herättäjänä kyselyyn vastaamisen suhteen.

Saatekirjeessämme painotimme erityisesti sitä, että koulutuksen aloittamisesta on tullut kuluneeksi kymmenen vuotta. Saatekirjettä laadittaessa mietimme mahdollista palkintoa vastaajien kesken, mutta koska vastausten oli määrä palautua nimettöminä, olisi ollut miltei mahdotonta arpoa palkinnon saaja. (LIITE 3.)

7.3.2 Kyselylomakkeen laadinta

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valittiin kyselytutkimus, tarkemmin postikysely. Salmelan 1997 mukaan kyselytutkimuksen etuihin lukeutuvat tutkimuksen edullisuus ja vastaajien mahdollisuus pysyä nimettöminä.

Kyselytutkimuksen rajoituksena hän mainitsee kyselylomakkeen laatimisen ja kyselyn toteuttamisen vievän suhteettoman paljon aikaa sekä jatkokysymysten tekemisen mahdottomuuden. Vaarana kysymysten asettelussa on myös se, että kysymykset voivat merkitä kyselyyn vastanneille eri asioita, joka saattaa johtaa vääristyneeseen lopputulokseen. (Salmela 1997, 81)

Postikyselyn sopivuus tutkimukseen oli ilmeinen, koska tutkittava joukko asuu eripuolilla Suomea ja oli määrällisesti laaja. Postikyselyssä vastaamisvastuu annetaan vastaajalle. Lomakkeen teossa on huomioitava kysymysten selkeys ja lomakkeen täyttöön käytettävä vastausaika ei saa olla liian pitkä. Sivumäärällisesti tulisi pyrkiä alle viisi sivua pitkään tutkimuslomakkeeseen, jonka täyttämiseen ei mene yli 20 minuuttia. (Aaltola & Valli 2007, 106–107.)

Kyselylomakkeen laadinta tapahtui loppuvuoden 2006 ja alkuvuoden 2007 aikana. (LIITE 4.) Kyselylomakkeen laatijaa auttaa, jos hän voi käyttää apunaan jo valmiita aikaisempia kyselylomakkeita, joita voi soveltaa omaan tutkimukseensa. Tämä helpotti myös meidän työtämme, kun lomakkeen suunnittelun apuna käytettiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun kyselylomaketta valmistuneille opiskelijoilleen. Lisäksi hyödynsimme alan kirjallisuutta.

Kyselylomakkeet sisältävät yleensä strukturoituja eli valmiita kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Strukturoidut kysymykset sisältävät vastausvaihtoehtoja, niitä käytetään kun vaihtoehtoja ei ole kovin montaa ja kun tutkimustuloksia on tarkoitus ajaa tietokoneelle mahdollisten tilastojen ja kaavioiden luomiseksi. Avoimilla kysymyksillä vastaukset saadaan vastaajan omalla kielellä ja niissä voidaan käsitellä arkaluontoisempia asioita, kuten mielipiteitä. Avoimet kysymykset voidaan myös muuntaa strukturoidumpaan muotoon, luokittelemalla samantyylliset vastaukset eri kategorioihin. Avointen kysymysten vastaustilan koolla voidaan vaikuttaa vastauksen pituuteen, esimerkiksi valmiiksi viivoitettu alue supistaa yleensä vastauksen viivoille

sopiviksi. (Salmela 1997, 88) Hirsjärvi ym. mukaan avoimet kysymykset antavat mahdollisuuden tunnistaa vastaajan motivoituneisuutta kyselyä kohtaan, sekä antaa osviittaa vastaajan viitekehyksistä. (Hirsjärvi 2007, 196)

Monivalintakysymykset helpottavat vastaajaa ymmärtämään kysymyksen asiasisällön, sen sijaan että hänen tulisi muistaa se kuten avoimiin kysymyksiin vastatessa. Tämä on yksi syy siihen miksi monivalintakysymyksiin vastaaminen koetaan helpommaksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 196)

Kyselylomake sisälsi 21 kysymystä viidellä sivulla, joista 19 oli monivalinta kysymyksiä ja kaksi avointa kysymystä. Lomake jaettiin viiteen aihealueeseen, mikä helpotti analysoinnin jaottelussa ja tulosten esittämisessä. Kyselymme aihealueet olivat:

- Taustatiedot
- Ammattikorkeakoulutus
- Työllistyminen ja
- Työtehtävien sisältö
- Koulutusohjelman kehittämis ehdotukset sekä lisäkoulutuksen tarve

Ammattikorkeakoulutuksen tuomia kokemuksia vastaaja arvioi likertin asteikon avulla asteikolla 1-4 missä 1 oli täysin eri mieltä ja 4 täysin samaa mieltä. Likertin asteikko on asteikkoihin ja skaaloihin perustuva kysymystyyppi, jossa esitetään erilaisia väittämiä. Vastaaja valitsee väittämistä sen vaihtoehdon joka kuvaa hänen mielipidettään asiaan eniten. Likertin asteikko on yleensä 5- tai 7- portainen ja vasemmalta oikealle luettaessa vaihtoehtojen skaala joko nousee tai laskee. (Hirsjärvi ym. 2007. 195). Heikkilän 2004 mukaan likertin asteikko koostuu 4-5- portaisesta järjestysasteikosta, jossa ääripäinä ovat useimmiten täysin samaa mieltä ja toisena ääripäinä täysin eri mieltä. Vaihtoehto en osaa sanoa saattaa vastaajan mielestä olla liian houkutteleva, joten sen jättämistä pois kannattaa harkita. Tällä ohjataan vastaajaa ottamaan kantaa suuntaan tai toiseen. (Heikkilä 2004. 53)

7.4 Aineiston analysointi

Kyselymme aineisto analysoitiin SPSS 14.0 for Windows tilastolaskentaohjelmalla. SPSS for Windows on tilastollisten analyysien tekemiseen tarkoitettu ohjelmistopaketti, joka on suunniteltu nimenomaan kvantitatiivisen aineiston analysointiin. Erilaisten tilastoanalyysien lisäksi SPSS-ohjelmalla voidaan esittää havaintoaineisto myös graafisessa muodossa. Ohjelmaa käytetään muiden Windowsin ohjelmien tapaan, pääasiassa hiirtä käyttäen ja erilaiset taulukot ja analyysit voidaan helposti siirtää copy paste toiminnolla SPSS-ohjelmasta Wordiin. SPSS:n käyttö ei sido käyttämään tallentamaansa dataa ainoastaan SPSS-ohjelmalla, vaan käyttäjä pystyy tallentamaan aineiston myös Excel muotoon ja käsitellä dataa siellä. Kuitenkin Excel muotoinen aineisto vie huomattavasti enemmän muisti/levytilaa, kuin SPSS ja Excelissä et voi tehdä muuttujiin liittyviä määrittelyitä (esimerkiksi muuttujan arvojen nimet). Muuttujiin liittyvät määrittelyt helpottavat tulosten tulkintaa ja julkaisemista. (Taanila, A. 2006.) Aineisto usein esitetään joko taulukkoina, kuvioina tai tunnuslukuina, joista taulukot ovat selkeitä ja niihin mahtuu enemmän yksityiskohtaisempaa tietoa, kuin esimerkiksi kuvioihin. (Valli 2007, 187–188).

Jyväskylän ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoille SPSS/kvantitatiivinen tutkimuksen peruskurssin. Kurssin suoritti yksi opinnäytetyön tekijöistä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden käytössä olevat koneet sisältävät kaikki SPSS for Windows ohjelmiston.

Avointen kysymysten analysoinnissa käytettiin strukturoidunkin materiaalin analysointiin käytettyä numeraalista lähestymistapaa. Vastauksia molempiin avoimiin kysymyksiin tuli määrällisesti paljon, mikä osaltaan osoittaa myös vastaajien hyvää motivoituneisuutta kyselyämme kohtaan. Vastausten suuren määrän vuoksi myös yleisimpien vastaustyyppien löytäminen ja niiden luokittelu tuntui parhaalta vaihtoehdolta tuoda julki vastaajien mielipiteitä mahdollisimman laajasti. Luokittelu tapahtui vastauksissa yleisimmin esiintyvien asioiden/asiasanojen pohjalta ja jos vastauksista oli moneen kategoriaan sopivia mielipiteitä, se luokiteltiin useampaan kategoriaan. Suorien lainausten käyttö antaa mielestämme paremmin kuvan vastaajien kirjallisesti painottamista asioista, kuin tiivistelmien teko koko litteroidusta

materiaalista.

8 TUTKIMUSTULOKSET

Kevääseen 2007 mennessä oli kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutus ohjelmasta valmistunut yhteensä 221 henkilöä. Heistä Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistuneita oli 66 (29,9 %) henkilöä, Rovaniemen ammattikorkeakoulusta 50 (22,6 %)-, Satakunnan ammattikorkeakoulusta 72 (32,6 %)- ja Oulun seudun ammattikorkeakoulusta 33 (14,9 %) henkilöä.

8.1 Taustatiedot

Kyselylomakkeita lähetettiin keväällä 2007 221 kappaletta. Otos on kokonaisotos ja kattaa kaikki valmistuneet Kuntoutuksen ohjaajat (AMK), jotka ovat valmistuneet keväääseen 2007 mennessä kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa tarjoavista ammattikorkeakouluista (Jyväskylän AMK, Oulun seudun AMK, Rovaniemen AMK ja Satakunnan AMK). Kevääseen 2007 mennessä valmistuneista 221 kuntoutuksen ohjaajasta, kyselyyn vastasi 137 henkilöä, joten vastausprosentiksi saadaan 62 %. Koulutusohjelmasta valmistuneista 84 henkilöä (38 %) jätti vastaamatta kyselyyn. Vastanneista 133 (97 %) oli naisia ja 4 (3 %) miehiä ja vastaajien keski-ikä oli 39,6 vuotta.

Kyselyyn osallistuneista 137 henkilöstä 42 (30,7 %) oli valmistunut Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Oulun seudun ammattikorkeakoulusta valmistuneita oli 17 (12,4 %), Rovaniemen ammattikorkeakoulusta valmistuneita oli 31 (22,6 %) ja Satakunnan ammattikorkeakoulusta 47 (34,3 %). (Taulukko 1)

TAULUKKO 1. Vastaajien jakautuminen ammattikorkeakouluittain

		N	%
AMK mistä valmistunut	Jyväskylän AMK	42	30,7
	Oulun seudun AMK	17	12,4
	Rovaniemen AMK	31	22,6
	Satakunnan AMK	47	34,3
	Yht.	137	100

Kyselyyn osallistuneet olivat valmistuneet vuosien 1998- kevät 2007 välillä. Suurin osa vastaajista (118 henkilöä) oli valmistunut vuosien 2001–2006 aikana. Vastanneista 14 henkilöä oli valmistunut vuosien 1998-2000 välillä ja keväällä 2007 tutkintoon valmistui 3 kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). Kuntoutuksen ohjaaja- opintojen ohjeellinen kesto on 3,5 vuotta. **Kyselyyn osallistuneista kuntoutuksen ohjaajista 31,4 % oli valmistunut ohjeajan puitteissa 3,5 vuodessa.** Nopeimmin opinnot suoritettiin 1,5 vuodessa (5,8 %).

Kyselyyn vastanneiden ikä jaettiin kuuteen ikäluokkaan. Vastaajista enemmistö 53 henkilöä (38,7 %) kuului ikäluokkaan 41–50 vuotta. Vastanneista 10 henkilöä (7,3 %), kuului ikäluokkaan 19–25 vuotta. (Taulukko 2)

TAULUKKO 2. Vastaajien ikäjakauma prosentteina keväällä 2007

		N	%
Ikäluokka	19-25 v.	10	7,3
	26-30 v.	26	19,0
	31-35 v.	15	10,9
	36-40 v.	17	12,4
	41-50 v.	53	38,7
	yli 50 v.	16	11,7
	Yht.	137	100

Kysyttäessä vastaajien pohjakoulutusta oli 6 (4,4 %) henkilöä käynyt ammattikoulun

ja 100 henkilöä (73,0 %) lukion. Kysymyksen 3 toisessa osiossa oli kaatoluokkana mahdollinen muu toisen asteen koulutus, johon vastaajat saivat itse määrittellä koulutustaustansa. Vastaajista 13 henkilöä vastasi sekä käyneensä lukion, että jonkin muun toisen asteen koulutuksen. Opistoasteen koulutus oli 20 henkilöllä kysymykseen vastanneista ja aikaisempi ammattikorkeakoulututkinto kahdella kysymykseen vastanneista. Muita vastauksia olivat muun muassa lähihoitaja, fysioterapeutti, hammashoitaja, oppisopimuskoulutus jne. (Taulukot 3 ja 4)

TAULUKKO 3. Vastaajien toisen asteen koulutus

		N
II-asteen koulutus	Ammattikoulu	6
	Lukio	100
	Yht.	106

TAULUKKO 4. Mahdollinen muu toisen asteen koulutus

		N
Muu II-asteen koulutus	AMK	2
	Fysioterapeutti	1
	Hammashoitaja	1
	Kauppaopisto	1
	Keski-asteen koulutus	1
	Lukio	1
	Lähihoitaja	1
	Opistoaste	20
	Oppisopimuskoulutus	1
	Perushoitaja	1
	Sairaanhoido-oppilaitos	1
	Sosiaaliohjaaja	1
	Yhdistelmätutkinto ammattikoulu/lukio	1
Yht.	33	

Kysyttäessä vastaajien mahdollista aikaisempaa tutkintoa ennen

ammattikorkeakoulututkintoa (esimerkkeinä lähihoitaja, merkonomi, ravitsemustyöntekijä ja niin edelleen), oli vastaajista 118 (86,1 %) henkilöllä yksi tai useampia aikaisempia tutkintoja. Kyselyyn osallistuneilla Satakunnan ammattikorkeakoulusta valmistuneilla (N 47) oli jokaisella sosiaali- ja terveysalan tutkinto ennen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa.

Jyväskylästä valmistuneilla (N 42), oli 35 (83,3 %) henkilöllä jokin aikaisempi tutkinto joka suurimmalla osalla oli lähihoitajan tai fysioterapeutin tutkinto. Seitsemän vastaajaa Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistuneista, oli tullut koulutusohjelmaan lukion pohjalta.

Rovaniemeltä valmistuneista kuntoutuksen ohjaajista (N31), kymmenen (32 %) oli tullut koulutusohjelmaan lukion pohjalta ja 21 (67, 7 %) henkilöllä vastanneista oli pohjakoulutuksena jokin aikaisempi tutkinto. Eniten valmistuneilla oli lähihoitajan, hierojan tai sairaanhoitajan/erikoissairaanhoitajan tutkintoja.

Oulun seudun ammattikorkeakoulusta (N 17) 15 (88,2 %) vastaajalla oli aikaisempi tutkinto. Kaksi (11,8 %) henkilöä Oulusta valmistuneista oli tullut koulutusohjelmaan lukion pohjalta. Suurimmalla osalla oli fysioterapeutin pohjakoulutus.

Kaikista vastaajista 19 (13,9 %) henkilöä jätti vastaamatta kysymykseen, koskien aikaisempaa koulutusta ennen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa.

Suurimmalla osalla (**39**) kyselyyn vastanneista oli fysioterapeutin-, työfysioterapeutin-, erikoislääkintävoimistelijan-, lääkintävoimistelijan-, kuntohoitajan-, hierojan-, urheiluhierojan-, hierontaterapeutin- tai liikunnanohjaajan tutkinto ennen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa. Yhdellä vastaajista oli kuntohoitajan- sekä lääkintävoimistelijan tutkinto ja niin ikään yhdellä vastaajista lääkintävoimistelijan- ja erikoislääkintävoimistelijan tutkinto.

Lähihoitajan tutkinto oli **kymmenellä** kysymykseen vastanneista ja sairaanhoitajan-, erikoissairaanhoitajan-, kätilön-, terveydenhoitajan-, sisätautikirurgisen sairaanhoitajan-, mielisairaanhoitajan-, mielenterveyshoitajan- tai röntgenhoitajan

tutkinto oli **33** henkilöllä kysymykseen vastanneista.

Muita aikaisempia tutkintoja olivat muun muassa perushoitaja, kehitysvammaistenohjaaja, hammashoitaja, toimintaterapeutti, lastentarhanopettaja, laivakokki, merkonomi, sosiaalihoaja, sosiaalikasvattaja, diakoni ja matkailualan tutkinto.

Johtopäätöksenä voidaan huomata, että kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneilla on taustalla jo yksi tai useampi aikaisempi tutkinto sosiaali- ja terveysalalta.

Kysymyksessä koskien työkokemuksen kestoa ennen ammattikorkeakouluopintoja oli 68 henkilöllä (49,7 %) **6-15 vuoden** työkokemus ennen ammattikorkeakoulututkintoa. Vastanneista 42 (30,6 %) henkilöllä työkokemusta oli 16 vuodesta yli 25 vuoteen. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Työkokemuksen kesto vuosina ennen ammattikorkeakoulu opintoja

		N	%
Työkokemus vuosina	1-5 v.	12	8,8
	6-10 v.	36	26,3
	11-15 v.	32	23,4
	16-25 v.	31	22,6
	yli 25 v	11	8,0
	Ei aikaisempaa työkokemusta	14	10,2
	Yht.	136	99,3
Puuttavia vastauksia		1	0,7
Yht.		137	100

8.2 Ammattikorkeakoulutus

Kysymykset 9-11 koskivat vastaajan kokemuksia kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta. Kysymykset arvioitiin likertin asteikolla 1-4, jossa 1 oli täysin eri mieltä ja 4 täysin samaa mieltä. Kysymyksissä vastaajan tuli asteikolla 1-4 kuvata

erilaisia väittämiä kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta. Näin pystyttiin saamaan kuvaa muun muassa siitä, miten valmistuneet kuntoutuksen ohjaajat kokivat oman koulutuksensa riittävyyden, tarpeellisuuden ja tunnettavuuden työmarkkinoilla. (Taulukot 6-8.)

8.2.1 Ammattikorkeakouluopinnot ja niiden hyödyntäminen työelämässä

Vastanneista 116 (84,7 %) koki, että suorittama tutkinto vastasi osittain tai täysin ammatillisia päämääriä. Vastanneista 21 henkilöä (15,3 %) oli osittain eri mieltä siitä, että tutkinto vastaisi hänen ammatillisia päämääriään.

Kysyttäessä vastaajan mielipidettä tutkinnot tunnettavuudesta työmarkkinoilla oli 118 (86,1 %) vastaajaa täysin tai osittain eri mieltä siitä, että kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tunnettaisiin työmarkkinoilla. osittain samaa mieltä tutkinnon tunnettavuudesta työmarkkinoilla olivat 18 (13,1 %) kyselyyn vastanneista. Vastauksista voidaan huomata, että kyselyyn osallistuneet kuntoutuksen ohjaajat (AMK) kokevat tutkinnon olevan suureksi osaksi tuntematon työmarkkinoilla.

Vastanneista 128 (93,5 %) koki pystyvänsä osittain tai täysin hyödyntämään ammattikorkeakoulussa oppimaansa työelämässä ja ainoastaan 9 (6,5 %) henkilöä vastanneista tunsivat osittain tai täysin, ettei pysty käyttämään oppimaansa hyödyksi työssään. (Taulukko 6).

TAULUKKO 6. Ammattikorkeakouluopinnot vastaajien kokemana

	Täysin eri mieltä N %	Osittain eri mieltä N %	Osittain samaa mieltä N %	Täysin samaa mieltä N %	Vastanneita N
Suorittamani tutkinto vastaa ammatillisia päämääriäni	0 (0 %)	21 (15,3 %)	82 (59,9 %)	34 (24,8 %)	137
Kuntoutuksen ohjaaja AMK tutkinto tunnetaan työmarkkinoilla	54 (39,4 %)	64 (46,7 %)	18 (13,1 %)	0 (0 %)	136
Pystyn hyödyntämään ammattikorkeakoulussa oppimaani työssäni	1 (0,7 %)	8 (5,8 %)	69 (50,4 %)	59 (43,1 %)	137

8.2.2 Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tuoma osaaminen

Kysyttäessä ammattikorkeakoulututkinnon tuomaa osaamista, vastaajista 101 (74,3 %) henkilöä koki tutkinnon kautta saaneensa osittain tai täysin riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten ja 35 (25,7 %) henkilöä oli osittain eri mieltä siitä, että sai riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimiseen.

Vastanneista 124 (91,2 %) tunsi hallitsevansa täysin tai osittain kuntoutuksen ohjauksen teoreettiset perusteet ja vain 12 vastaajaa (8,8 %) oli osittain eri mieltä, että hallitsee kuntoutuksen ohjauksen teoreettiset perusteet.

Arvioidessaan valmiuksiaan toimia yrittäjänä, koki 92 (68,1 %) henkilöä osittain tai täysin, ettei hänellä ole valmiuksia yrittäjänä toimimiseen ja 43 (31,8 %) henkilöä oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että omaa valmiudet yrittäjänä toimimiseen.

Osittain tai täysin eri mieltä tutkinnon tuomista valmiuksista toimia kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun kansainvälisissä työtehtävissä oli 100 (74,1 %) vastaajaa ja 35 (25,8 %) vastaajaa osittain tai täysin samaa mieltä, että tutkinto toi valmiudet alan kansainvälisissä työtehtävissä toimimista varten. (Taulukko 7.)

TAULUKKO 7. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tuoma osaaminen

	Täysin eri mieltä N %	Osittain eri mieltä N %	Osittain samaa mieltä N %	Täysin samaa mieltä N %	Vastanneita N
Sain riittävät laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten	0 (0 %)	35 (25,7 %)	78 (57,4 %)	23 (16,9 %)	136
Hallitsen riittävässä määrin kuntoutuksen ohjauksen teoreettiset perusteet	0 (0 %)	12 (8,8 %)	81 (59,6 %)	43 (31,6 %)	136
Minulla on riittävät valmiudet toimia yrittäjänä	37 (27,4 %)	55 (40,7 %)	32 (23,7 %)	11 (8,1 %)	135
Minulla on riittävät valmiudet toimia kansainvälisissä tehtävissä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun alalla	34 (25,2 %)	66 (48,9 %)	32 (23,7 %)	3 (2,2 %)	135

8.2.3 Opiskelun aikainen hyöty työllistymiseen

Vastaajilta kysyttiin mielipidettä neljään eri opiskeluaikaiseen asiaan, mitkä olisivat voineet hyödyttää häntä työllistymisen kannalta. Aiheina olivat harjoittelu, muu opiskeluaikainen työkokemus, opinnäytetyö ja työelämäprojektit.

Vastaajista 108 (84,4 %) koki osittain tai täysin, että harjoittelulla olisi ollut hyötyä työllistymisessä. Kymmenen (15,6 %) vastaajista koki harjoittelun hyödyn työllistymisen kannalta vähäiseksi.

Muusta opiskeluaikaisesta työkokemuksesta koki osittain tai täysin hyötyneensä 86 (71,1 %) vastaajaa ja 35 (28,9 %) vastaajaa oli osittain tai täysin erimieltä opiskeluaikaisen työkokemuksen hyödyllisyydestä.

Vastaukset jakoutuivat tasaisesti kysyttäessä opinnäytetyön hyödyllisyydestä työllistymisessä. Opinnäytetyö oli auttanut osittain tai täysin 62 (49,6 %) vastaajaa työllistymisessä, ja 63 (50,4 %) koki osittain tai täysin, ettei opinnäytetyöllä ollut

työllistymisen kannalta merkitystä.

Kysyttäessä opiskeluaikaisten työelämäprojektien hyödyllisyydestä työllistymisen kannalta tuli vastauksia ainoastaan 115. Kysymyksen kohdalle tuli muutamia kommentteja kysymyksen ymmärrettävyydestä, joka osaltaan voi vaikuttaa siihen, etteivät vastaajat vastanneet kysymykseen aktiivisesti. Vastanneista 60 (52,1 %) koki osittain tai täysin, ettei opiskeluaikaisilla työelämäprojekteilla ollut vaikutusta työllistymiseen ja 55 (47,8 %) vastaaja tunsi osittain tai täysin, että työelämäprojektit olisivat auttaneet työllistymisessä. (Taulukko 8.)

TAULUKKO 8. Työllistymistä hyödyttäneet asiat opiskelun aikana

	Täysin eri mieltä N (%)	Osittain eri mieltä N (%)	Osittain samaa mieltä N (%)	Täysin samaa mieltä N (%)	Vastanneita N
Harjoittelu	11 (8,6 %)	9 (7 %)	40 (31,3 %)	68 (53,1 %)	128
Muu opiskeluaikainen työkokemus	13 (10,7 %)	22 (18,2 %)	52 (43 %)	34 (28,1 %)	121
Opinnäytetyö	24 (19,2 %)	39 (31,2 %)	43 (34,4 %)	19 (15,2 %)	125
Työelämäprojektit	25 (21,8 %)	35 (30,4 %)	38 (33 %)	17 (14,8 %)	115

Vastaaja sai myös itse halutessaan määritellä mistä muusta opiskeluaikaisesta asiasta oli ollut hyötyä työllistymisessä ja viisi vastaajaa nimesi hyödyksi olleen aikaisempi työkokemus. Koulutus kokonaisuutena oli auttanut työllistymistä kolmen vastaajan kohdalla. Yksi vastaajista oli saanut opiskeluaikaisesta harjoittelupaikasta työtä ja omaa aktiivisuutta ja suuntautuneisuutta korostivat kaksi henkilöä vastanneista. Sosiaalisten suhteiden/verkoston ja vuorovaikutustaitojen merkitys mainittiin neljässä vastauksessa. Eriteltyinä oppiaineittain nousivat terveys- ja erityisliikunnan, ATK:n ja vapaa valinnaisten aineet esille.

8.3 Vastaajien työllistyminen työmarkkinoille

Kysymykset 12–18 sisälsivät kysymykset valmistuneiden työllistymisestä vapaille työmarkkinoille. Tutkijoina halusimme selvittää vastaajan työtilanteen heti valmistumisen jälkeen sekä työtilanteen juuri vastaushetkellä (keväällä 2007). Tämän vuoksi laadimme kyselylomakkeeseen kaksi eri kysymystä koskien työllistymistä.

Kysyttäessä vastaajalta mikä oli hänen työtilanteensa **heti valmistumisen jälkeen** vastaajista 71 eli yli puolet (51,8 %) oli työssä. Vanhaan jo olemassa olevaan työhön palasi 35 (25,5 %) henkilöä kyselyyn osallistuneista. Valmistuttuaan oli työttömänä 21 (15,3 %) henkilöä ja uuden koulutuksen aloitti tai jatkoi jo aloittamaansa, kaksi henkilöä vastanneista. Neljä vastaajista jäi äitiyslomalle valmistuttuaan ja yksi hoitovapaalle. Yksi vastanneista aloitti työelämä valmennuksen, yksi oli työkyvyttömyyseläkkeellä ja niin ikään yksi teki sijaisuuksia.

Yksi tutkimusongelmistamme koski kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymistä. **Kyselyyn osallistuneista 137 kuntoutuksen ohjaajasta oli keväällä 2007 työssä 125 henkilöä, joka on 91,2 % kaikista vastanneista.** Suurin osa vastaajista (yli 85 %) teki kokopäivätyötä. Pätkä- ja osa-aikatyössä oli vain n. 7 % vastanneista. Päätoimisena opiskelijana oli 3 henkilöä kyselyyn osallistuneista, joista kukaan ei ollut työssä opiskeluiden ohessa. Keväällä 2007 oli äitiys/isyyslomalla 9 henkilöä kyselyyn osallistuneista kuntoutuksen ohjaajista, joista neljä henkilöä oli vastannut myös työelämää koskeviin kysymyksiin. Kolme äitiys/isyyslomalla olevista teki työkseen kokopäivätyötä ja yksi osa-aika työtä. (Taulukko 9).

TAULUKKO 9. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kyselyyn osallistuneiden työtilanne keväällä 2007

		N	%
Työtilanne tällä hetkellä	Työssä	125	91,2
	Päätoimisena opiskelijana	3	2,2
	Äitiys-/isyyslomalla, hoitovapaalla	9	6,6
	Yht.	137	100

Kysyttäessä vastaajan työnantaja sektoria vastauksen antoi 129 kyselyyn osallistunutta kuntoutuksen ohjaajaa. Vastaajista viisi oli äitiys/isyyslomalla ja 3 päätoimisena opiskelijana. Suurin osa kyselyyn vastanneista 59,1 % työskenteli julkisella sektorilla. Yksityinen sektori oli kevääseen 2007 mennessä työllistänyt 21,2 % vastaajista ja kolmas sektori 11,7 % vastanneista. Omassa yrityksessä työskenteli 2,2 % vastanneista. (Taulukko 10.)

TAULUKKO 10. Vastaajien työskentely sektoreittain

		N	%
Työnantaja sektori	Julkinen sektori	81	59,1
	Yksityinen sektori	29	21,2
	Kolmas sektori	16	11,7
	Oma yritys	3	2,2
	Yht.	129	94,2
	Äitiys/isyysloma, päätoiminen opiskelija	8	5,8
Yht.	137	100	

Suurella osalla kyselyyn osallistuneista (84 henkilöllä eli 61,3 %) oli vakituinen eli toistaiseksi voimassa oleva työ- tai virkasuhde. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 39 vastanneista ja yrittäjänä/freelancerina 4 vastaajaa 137 kyselyyn osallistuneesta kuntoutuksen ohjaajasta. Kaksi työskenteli työllistettynä työllisyysvaroin. (Taulukko 11).

TAULUKKO 11. Vastaajien työsuhde

		N	%
Tämän hetkinen työsuhde	Vakituihin eli toistaiseksi voimassa oleva työ- tai virkasuhde	84	61,3
	Määräaikainen työ- tai virkasuhde	39	28,5
	Yrittäjänä/freelancerina	4	2,9
	Työllistettynä työllisyysvaroin	2	1,5
	Yht.	129	94,2
Puuttavia vastauksia	Päätoiminen opiskelija, äitiys/isyyslomalla	8	5,8
	Yht.	137	100

Työnantajataho

Kysyttäessä vastaajan työnantajatahoa vastauksen antoi 122 kyselyyn osallistunutta kuntoutuksen ohjaajaa (AMK). Työnantajataho vaihteli suuresti ja vastaajat työskentelivät 83 työnantajalla työelämän eri sektoreilla. Työnantajatahojen suuren määrän vuoksi toimme työhömmesille vain ne työnantajatahot, mitkä olivat työllistäneet eniten koulutusohjelmasta valmistuneita kevääseen 2007 mennessä. Liitteessä 5 on esitetty lista kaikkien kysymykseen vastanneiden työnantajatahoista.

Työnantaja

Henkilöä

- KELA 10
- Satakunnan sairaanhoitopiiri 5
- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri 4
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Oulu 4
- Työvoimatoimisto Jyväskylä, Kokkola, Turku 4
- Kuulonhuoltoliitto 3
- Jyväskylän kaupunki 3
- TE-keskus Jyväskylä, Rovaniemi, Vammala 3

- Asumispalvelusäätiö 2
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Jyväskylä 2
- Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä 2
- Lapin sairaanhoitopiiri 2
- Nuorten ystävät ry 2
- Oulun kaupunki 2
- Oulun yliopistollinen sairaala 2
- Palvelukoti Väisänen, Laukaa 2
- Sosiaalivirasto Helsinki, Vihti 2

Vastaajien palkkaus

Kyselylomakkeessa oli palkkaluokat luokiteltu kahdeksaan eri palkkaluokkaan, josta vastaaja saattoi valita omaa palkkaustansa vastaavan luokan. Suurin osa kysymykseen vastanneista tienasi 1801–2000 €/kk eli hieman enemmän mitä Kunnallisen työ- ja virkaehtosopimuksen mukainen peruspalkka.. Palkkaluokkaan - jossa tienasi 2001–2200 €/kk - kuului 24 (17,5 %) kysymykseen vastanneista. Suurimpaan palkkaluokkaan yli 2400 €/kk kuului 21 henkilöä (15,3 %). (Taulukko12).

TAULUKKO 12. Vastaajien bruttopalkka palkkaluokittain

Palkkaluokka	N	%
0-1200€/kk	3	2,2
1201–1400€/kk	3	2,2
1401–1600€/kk	9	6,6
1601–1800€/kk	20	14,6
1801–2000€/kk	28	20,4
2001–2200€/kk	24	17,5
2201–2400€/kk	19	13,9
yli 2400€/kk	21	15,3
Yht.	127	92,7
Puuttuvia vastauksia	10	7,3
Yht.	137	10

Ristiintaulukoitaessa työnantajasektorin ja palkan suuruutta ei tulosten mukaan työnantajasektorilla ollut palkkaa nostavaa vaikutusta. (Taulukko 13.)

TAULUKKO 13. Palkkaus työnantajasektoreittain

		Työnantaja sektori				
		Julkinen sektori	Yksityinen sektori	Kolmas sektori	Oma yritys	Yht.
Palkkaluokka	0-1200€/kk	2	0	0	0	2
	1201-1400€/kk	2	1	0	0	3
	1401-1600€/kk	5	2	2	0	9
	1601-1800€/kk	9	7	2	2	20
	1801-2000€/kk	20	4	4	0	28
	2001-2200€/kk	20	3	1	0	24
	2201-2400€/kk	13	3	2	1	19
	yli 2400€/kk	7	9	5	0	21
Yht.		78	29	16	3	126

Nimike, millä työskentelee

Kysyttäessä vastaajan työnimikettä millä työskentelee, tuli vastauksia 127 kappaletta. Vastaajat työskentelivät **65** eri työnimikkeellä työelämän eri sektoreilla. Eri työnimikkeiden suuresta määrästä johtuen, jaoinme vastaukset työnimikkeiden mukaisiin luokkiin ja erottelimme suoranaisesti kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutusta vastaavalla työnimikkeellä työskentelevät omaan luokkaan. Sairaanhoidajan, lähihoitajan, fysioterapeutin ja toimintaterapeutin työtä tekevät jaottelimme omaan luokkaan. Jaottelun myötä saimme tulokseksi, että **92 henkilöä vastanneista teki työtä nimikkeellä johon kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto antaa pätevyyden**. Seuraavassa on esitetty eniten vastauksia saaneet työnimikkeet ja liitteessä 6 voi lukea kaikki vastaukset.

- kuntoutusohjaaja 20 henkilöä vastanneista
- kuntoutussuunnittelija 6 henkilöä vastanneista
- ohjaaja 6 henkilöä vastanneista
- projektissa eri nimikkeillä työskenteleviä 11 henkilöä vastanneista

- asiakasneuvoja/asiakassihteeri 7 henkilöä vastanneista

8.4 Työtehtävien sisältö

Työtehtävien sisältö oli luokiteltu kuntoutusohjausnimikkeistön mukaisiin 7 eri työtehtävyaluokkaan ja vastaajalla oli mahdollisuus vastata useampi vaihtoehto, mitkä kuvaisivat hänen työtehtävien sisältöä parhaiten. Vastauksen antoi 120 henkilöä kyselyyn osallistuneista ja kaiken kaikkiaan vastauksia annettiin 478 kappaletta jakautuen eri työtehtäville. Taulukko 13 sisältää, myös niiden vastaajien työtehtävät, jotka tekevät muuta kuin kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä (esimerkiksi fysioterapeutit, toimintaterapeutit ja hoitotyö). Tulosten mukaan kyselyymme osallistuneiden yleisimmät työtehtävät sisälsivät kuntoutumista tukevaa ohjausta ja neuvontaa (K2), koordinointi ja yhteistyötehtäviä (K4) ja kuntoutusohjauksen arviointia ja suunnittelua (K1). Kuntoutusohjauksen kansainvälisissä työtehtävissä ei toiminut kukaan kyselyyn osallistuneista. (Taulukko 14.)

TAULUKKO 14. Kaikkien vastaajien työtehtävien sisältö

		N	% vastanneista N =120
Työtehtävien sisältö	K1 Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa	78	65,0 %
	K2 Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta	96	80,0 %
	K3 Elinympäristössä selviytymisen tukeminen	50	41,7 %
	K4 Koordinointi ja yhteistyötehtävät	89	74,2 %
	K5 Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö	74	61,7 %
	K6 Asiantuntija ja koulutustehtävät	42	35,0 %
	K9 Hallinto ja kehittäminen	49	40,8 %
Yhteensä vastauksia		478	

Halusimme selvittää myös tutkintoon vastaavassa työtehtävissä olevien työtehtävien sisällön joten taulukossa 14 olemme esittäneet kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tutkintoa vastaavalla työnimikkeellä työskentelevien (N92) työtehtävien sisällön jakautumisen. Vastauksen antoi 91 henkilöä ja yksi jätti vastaamatta kysymykseen. Vastauksia annettiin yhteensä 388 kappaletta. Yleisimmät työtehtävät mitä olivat K2, K4 ja K1 luokkiin kuuluvat tehtävät pysyivät samana, tarkasteltaessa vain tutkintoon vastaavassa työssä olevien työtehtävien sisältöä. (Taulukko 15.)

TAULUKKO 15. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavalla työnimikkeellä työskentelevien työtehtävien sisältö

		N	% Vastanneista N 91
Työtehtävien sisältö	K1 Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa	62	68,1 %
	K2 Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta	79	86,8 %
	K3 Elinympäristössä selviytymisen tukeminen	36	39,6 %
	K4 Koordinointi ja yhteistyötehtävät	70	76,9 %
	K5 Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö	61	67 %
	K6 Asiantuntija ja koulutustehtävät	37	40,7 %
	K9 Hallinto ja kehittäminen	43	47,3 %
Yhteensä vastauksia		388	

8.5 Avointen kysymysten analysointi

8.5.1 Kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelman kehittämisehdotukset

Kysyttäessä miten kehittäisit kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelmaa tulevaisuutta ajatellen vastasi 90 henkilöä 137 vastaajasta. Vastaukset olivat monipuolisia ja käsittelivät koulutusohjelman kehittämistä laajasti.

Vastauksista nousi esiin useita samansuuntaisia vastaustyyppisiä. Yhtenevistä vastauksista eniten (16/90) käsitteli suuntautumis- ja erikoistumisvaihtoehtojen lisäämistä koulutusohjelmaan. Erilaisia vaihtoehtoja suuntautumiselle oli myös ehdotettu useissa vastauksissa. Vastajat toivat esille muun muassa seuraavia ajatuksia:

”Suuntautumisvaihtoehtoja: Lapset, nuoret, mielenterveys, kehitysvamma yms. sitä kautta opintokokonaisuuksia voisi kiteyttää. Nykyään liian hajanaiset opintokokonaisuudet. Enemmän samoja opintoja kuin sosionomeilla. Nyt sosionomit menevät työmarkkinoilla aina kuntoutuksen ohjaajien edelle”

”Suuntautumisvaihtoehtoja koulutukseen. Useimmissa työpaikoissa keskitytään suppeampaan alueeseen. Opiskelussakin voisi paremmin ja syvemmin perehtyä valitsemaansa suuntautumisvaihtoehtoon. Koulutuksessa voisi laajemmin/syvemmin perehtyä Suomessa toimiviin kuntoutustahoihin. Eri kuntoutustahot voisivat olla yksi suuntautumisvaihtoehto”

Toiseksi eniten (10/90) toivottiin koulutuksen ja tutkintonimikkeen tunnettavuuden lisäämistä ja keinoja, millä tunnettavuutta lisättäisiin.

”Kuntoutuksen kenttä on hyvin laaja-alainen, koulutuksen tulisi antaa mahdollisimman monipuolisesti tietoa kuntoutuksesta, mutta siihen tulisi saada syvyyttä ei pirstaloitumista. Harjoitteluja paljon eri sektoreilla, sitä kautta koulutus ja ammatti saa näkyvyyttä ja itse saa käsityksen kuntoutuskentän laajuudesta”

”Tunnettavuutta tutkintoa kohtaan olisi ehdottomasti saatava lisää, sillä tämä tutkinto on kyllä avannut minulle erittäin laadukkaita työpaikkoja, mutta kuntoutuksen ohjaaja tutkinto ei silti suurelle yleisölle sano yhtään mitään. Itse arvostan tätä tutkintoa erittäin paljon”

”Koulutusta tuotava edelleen tutummaksi”

Melkein yhtä paljon (9/90) esitettiin, että pääsyvaatimuksena kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaan olisi aikaisempi ammatillinen sosiaali- ja/tai

terveydenhuollon tutkinto. Esimerkkeinä mainittiin lähihoitajan tutkinto, fysioterapeutin tutkinto sekä muita opistoasteisia, ammattikoulu- ja ammattikorkeakoulu tutkintoja. Lisäksi vastauksista ilmeni toive koulutuksen järjestämisestä pelkästään aikuisopiskelijoille.

”Olisin toivonut (pitänyt) valintakriteereissä säilyvän (vähintään opistotasoinen sosiaali- tai terveysalan pohjakoulutus). Nyt harjoittelupaikkoja hakee koulutason opiskelijat esim. kosmetologi, lähihoitaja, yms. Joilla ei ole mitään käsitystä kuntoutuksesta. Säälä laskee koulutuksen laatua ja arvostusta. Eikö opiskelijoita ollut riittävästi”

”Kuntoutuksen ohjaus ja suunnittelu vaatii mielestäni työkokemusta terveys- ja sosiaalialalta ennen ko. koulutusta, sorry! Työ on usein vaativaa ja työkokemuksesta sekä elämäkokemuksesta on hyötyä. Ehkäpä nuorisoasteen koulutuksessa voisi olla suuntautumisvaihtoehtoja; jolloin kehitettäisiin omalle kuntoutuksen kentälle sijoittumisen työelämävalmiuksia ja asiakasryhmän erityistarpeiden tuntemusta. Ehkäpä niin jo onkin en tunne muuta kuin aikuiskoulutusta”

Muut enemmän kuin kerran mainitut vastaustyypit käsittelivät opettajien asiantuntijuutta ja lähinnä sen puutetta (6/90) sekä etuuksien ja lakien (sosiaali- ja terveydenhuollossa) läpikäymistä tarkemmin sekä opetuksen lisäämistä koulutusohjelmassa. (6/90).

”Ensimmäiseksi opettajien ammattitaito ja koulutus kuntoon. Etäopetuksen liittyvät sovitut tapaamiset ja aikataulut pitäviksi/tässä oli liikaa hankaluuksia”

”Sosiaalietuuksien tuntemus (ja niitä ohjaavien lakien) on ainakin omassa työssäni erittäin tärkeää. Lisäisin ko. opintojen määrää. Muuten olen ollut ainakin omaan kokonaisuuteeni erittäin tyytyväinen, sain hyvät valmiudet”

8.5.2 Jatko ja lisäkoulutuksen tarve

Kysymykseen millaista jatko- ja lisäkoulutusta koet tarvitsevasi vastasi 91/137 vastaajasta. Vastauksista nousi selkeästi esiin kaksi eri yhtenevää vastaustyyppiä

jatko- ja lisäkoulutustarpeesta. Selkeä enemmistö (23/91) vastaajista halusi tietojen päivittämistä erilaisilla koulutuspäivillä. Sosiaalietuuksien ja kuntoutusta koskevan lainsäädännön muuttuminen jatkuvasti oli useimmiten syynä tähän tarpeeseen. Lisäksi haluttiin lisäkoulutusta eri kuntoutusmuotoihin. Vastaajat toivat esille muun muassa seuraavia asioita:

”Tietojen esim. lainsäädännön päivittämistä”

”Tietojen jatkuva päivittäminen (esim. sos. turvaan liittyvät asiat), ammatillinen kuntoutus”

”Jatkuvaa tietojen päivittämistä ja uuden tiedon hankkimista pitää tehdä kaiken aikaa. Mm. Kuntoutussäätiön järjestämät koulutukset ovat erinomaisia pitämään ammattitaitoa yllä”

”Kuntoutuksen eri sektorien tietojen/lakien päivittämistä koskemaan tätä hetkeä. Omassa työssä ei välttämättä tarvitsisi päivittää toisen sektorin muutoksia. Muutoksia, uudistuksia tapahtuu jatkuvasti”

Toiseksi (17/91) eniten vastaajat kokivat yliopistokoulutuksen tarpeelliseksi lisäkoulutukseksi, osa oli jo suorittanut kuntoutukseen liittyviä sekä muita ammattinsa puolesta tärkeäksi kokemiaan yliopisto-opintoja.

”Yliopistotutkintoa kuntoutuksesta arvostetaan ja tiedetään enemmän”

”Itse opiskelen Lapin yliopistossa työn ohella, pääaineena kuntoutus. Ratkaisukeskeistä työskentelyä olen myös opiskellut ja sitä haluaisin jatkaa jossain vaiheessa. Kertauskursseja erilaisista sosiaalietuuksista on hyvä olla ja niihin pääsen onneksi usein työpaikan kautta → tieto muuttuu”

”Olen miettinyt yliopisto kuntoutuksen opiskeluja mutta en ole varma tulisinko saamaan sen enempää ylimääräistä hyötyä kyseisistä opiskeluista. Kuntoutushan on vielä aikalailla tuntematon käsite yhteiskunnassamme, joten opiskelu ja opetus välillä kaukaakin haettava, ei osaa määritellä mikä kuuluu kuntoutuksen ohjauksen

opiskeluihin/tehtävään”

Ylemmän Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen nousi esiin muutamassa vastauksessa sekä työpaikan järjestämät koulutukset mainittiin useaan kertaan eri yhteyksissä. Lisätietoa kaivattiin monesta kuntoutuksen osa-alueesta esimerkiksi mielenterveys- ja päihdekuntoutuksesta.

”Ylemmän AMK-tutkinnon suorittamismahdollisuutta tai korkeakouluopetuksen laajentamista Lapista etelämmäksi”

”Opiskelen parhaillaan ylemmässä AMK:ssa, joten tällä hetkellä saan tarvitsemani lisäkoulutuksen sitä kautta. Pedagoginen pätevyys olisi vielä hyvä hankkia jonain päivänä”

”Olen menossa työhönvalmentajakoulutukseen eli tällaisia muuntautumiskursseja ne ovat. Tulevat ajan juoksussa. Sosiaalityöntekijän koulutus pitäisi olla, että kelpaisi täysin siihen työhön, mitä teen. Eli tilaajat toivovat sos.tt. koulutustaustaa, mutta kuntoutuksen ohjaajien koulutus näyttää olevan AINUTLAATUINEN. Se riittääköön”

”Johonkin tiettyyn asiaan paneutumista, joka helpottaisi työnhakua esim. vammaistyö, mielenterveys, näkövammaiset yms.”

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Valmistuneita kuntoutuksen ohjaajia oli koko Suomessa kevääseen 2007 mennessä 221 henkilöä. Kyselyymme vastasi 137 henkilöä eli 62 % kaikista valmistuneista. Vastausprosenttia voimme pitää hyvänä, koska se kattaa yli puolet kaikista valmistuneista kuntoutuksen ohjaajista (AMK). Vastaajien hyvän motivoituneisuuden kyselymme aihetta kohtaan osoittaa se, että yksittäisiin kysymyksiin oli vastattu aktiivisesti ja niiden vastausprosentit olivat korkeat.

Työssä olevia oli keväällä 2007 125 (91,2 %) henkilöä kaikista vastanneista ja jaottelumme mukaan koulutustaan vastaavaan työhön oli työllistynyt 92 henkilöä

mikä on 73,6 % työssä olevista. Tämä osoittaa, että tutkinnon suorittaneiden työllistyminen on ollut erinomaista. Tulosten mukaan kukaan vastanneista ei ollut työttömänä keväällä 2007 vaan osa äitiyslomalla tai päätoimisena opiskelijana. Johtopäätöksenä voimme todeta, että kevääseen 2007 mennessä valmistuneet kuntoutuksen ohjaajat (AMK) ovat työllistyneet hyvin työelämän eri sektoreille.

Vastanneista 72 henkilön ansiot sijoittuivat välille 1601–2200€kk ja tarkemmin määriteltyyn palkkaluokkaan 1801–2000€kk heistä kuului 28 henkilöä.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että palkkaus on hieman Kunnallista työ ja virkaehtosopimusta korkeampi.

Koulutusohjelmakompetenssien mukaan kuntoutuksen ohjaajan tiedollinen ja taidollinen osaaminen tulee sisältää mm. ohjaus- ja opetusosaamista, moniammatillista yhteistyöosaamista ja kuntoutuksen suunnittelun ja johtamisen osaamista.

Kyselytutkimuksemme mukaan vastaajien yleisimmät työtehtävät olivat kuntoutumista tukeva ohjaus- ja neuvonta, koordinointi ja yhteistyötehtävät, sekä kuntoutusohjauksen arviointi ja suunnittelu. Tulokset osoittavat, että vastanneiden kuntoutuksen ohjaajien yleisimmät työtehtävät vastaavat täysin koulutusohjelmakompetenssien edellyttämää osaamista.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön luotettavuus ja pätevyys

Opinnäytetyömme tulosten luotettavuutta eli reliaaabeliutta voidaan pitää hyvänä sen toistettavuuden vuoksi. Tutkimus on toistettavissa kyselylomakkeen avulla.

Opinnäytetyössämme tuomme esille tutkimusprosessin kulun seikkaperäisesti, joten on helppo tulevaisuudessa toistaa työmme kaltainen selvitys.

Validiudella tarkoitetaan tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri haluttua asiaa, joten kyselylomakkeen avulla saimme vastauksen pääongelmaan. (Hirsjärvi, ym. 2007. 226.) Osa kyselylomakkeen kysymyksistä oli ymmärretty toisin, mitä tutkijoina olimme tarkoittaneet, mutta vastaukset eivät vaikuttaneet suoranaisesti pääongelmaan

kuntoutuksen ohjaajien työllistymisestä, johon haimme vastausta.

Taustaoletukset

Valittujen teoreettisten lähtökohtien ja tulosten välinen yhteys jäi hieman irralliseksi toisistaan, koska aikaisempia vastaavan kaltaisia tutkimuksia ei ole tehty. Näin ollen vertailu aikaisempiin tutkimustuloksiin ja hypoteesien teko oli hankalaa. Hypoteesit valmistuneiden hyvästä työllistymisestä perustuivat oletuksiin, jotka olivat syntyneet kuulopuheiden ja koulutusohjelmasta aiemmin valmistuneiden kertoman mukaan. Taustaoletuksemme oli, että valmistuneet kuntoutuksen ohjaajat (AMK) olisivat työllistyneet hyvin. Tietoa siitä, että olivatko koulutusohjelmasta valmistuneet työllistyneet tutkintoaan vastaaviin työtehtäviin ei ollut ja opinnäytetyöllämme halusimme saada vastauksen myös tähän kysymykseen. Koulutusohjelmasta valmistuneiden palkkaus, työtehtävien sisältö sekä työnantaja sektori työmarkkinoilla on myös puhuttanut opiskelijoita koko opintojen ajan. Opinnäytetyö pyrkii antamaan vastauksen myös edellä mainittuihin kysymyksiin.

Oppimisprosessi

Opinnäytetyön suunnittelu alkoi joulukuussa 2006 jolloin laadimme opinnäytetyönsuunnitelman työmme rungoksi. Opinnäytetyö oli niin sanottu tilaustyö Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutusalan koulutusyksikölle. Tutkimusmuodoksi valitsemamme kyselytutkimus vaatii yhteystietojen tarkistuksen sekä päivittämisen, minkä vuoksi oli anottava tutkimusluvut ammattikorkeakoulujen rehtoreilta. Tutkimuslupien myötä lähdimme päivittämään valmistuneiden yhteystiedot Keski-Suomen maistraatista. Päivityksestä koitui hieman kustannuksia, minkä myötä oli laadittava kustannuslaskelma Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutuksen koulutusyksikölle. Suuren taustatyön myötä tuli tutuksi tutkimuksen eri vaiheet ja sille ominaiset piirteet.

Kyselylomakkeen laadinta ja erityisesti sen personoiminen kuntoutuksenohjaajille oli oppimiskokemuksena yksi haastavimmista opinnäytetyön vaiheista. Vastausten siirtäminen SPSS-ohjelmaan sekä avointen kysymysten litterointi vei ajallisesti kauan. SPSS-ohjelman hallinta ja sen käyttö työvälineenä oli opeteltava niin, että vastaukset saatiin tilastomuotoon. Aiheen rajaaminen materiaalin paljoudesta johtuen osoittautui

haasteelliseksi työvaiheeksi. Opinnäytetyön teoriaosuudessa perehdyimme kuntoutusohjauksen historiaan syvemmin sekä sen laissa määritellyn osuuteen että koulutuksen kehittymiseen. Tulosten taulukointi ja analysointi kirjallisesti selkeään ja lukijalle ymmärrettävään muotoon muodostui työssämme olennaisimmaksi osuudeksi.

Tulosten pohdinta

Tulosten pohjalta voidaan huomata, että koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistyminen on ollut hyvä kevääseen 2007 mennessä, joten taustaoletuksemme kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistymisestä osui oikeaan. Saimme myös vastauksen hakemiimme kysymyksiin, että ovatko tutkinnon suorittaneet koulutustaan vastaavissa työtehtävissä, palanneet vanhaan työpaikkaansa vai täysin toisella alalla? Tulosten perusteella, kun verrataan koulutusohjelma kompetenssien mukaista osaamista, nimikettä millä työskentelee sekä työn sisältöä voitiin huomata, että kyselyyn osallistuneista (N137) reilusti yli puolet (67 %) tekee koulutustaan vastaavaa työtä. Eri työnimikkeiden (92 kappaletta), sekä työnantajatahojen suuresta määrästä (93 eri työnantajatahoa) voimme todeta, miten moninainen, monipuolinen ja laaja on kuntoutuksen ohjaajan (AMK) työllistymiskenttä. Ehkä juuri siksi koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet erinomaisesti, koska keskinäinen kilpailu työpaikoista ei keskity vain tietyille kuntoutuksen sektorille.

Kuntoutuksen ohjaajan työtehtävien sisältöä ja sen mahdollista muuttumista vuodesta 1998 vuoteen 2007, voimme verrata Hilikka Markuksen vuonna 1998 tekemään selvitykseen suomen sairaanhoitopiirien kuntoutusohjaajien työnkuvasta, sekä Heinosen vuonna 2001 laatimaan selvitykseen kuntoutusohjaajan työnkuvasta erikoissairaanhoidossa.. Markuksen selvityksen tuloksissa korostui ohjaus- ja neuvonta mikä voidaan kuntoutusohjausnimikkeistön mukaan luokitella ryhmään K2 kuntoutuksen kokonaistilanteen- ja kuntoutustarpeen kartoitus (K1) sekä apuvälineasiat, mikä kuntoutusohjausnimikkeistön mukaan kuuluu luokkaan K3 elinympäristössä selviytymisen tukeminen.

Heinosen laatimassa opinnäytetyössä yleisimmiksi työtehtäviksi erikoissairaanhoidossa korostui ohjaus ja neuvonta (K2), henkinen tukeminen ja asiakkaan omatoimisuuden tukeminen (K3) sekä yhteistyö ulkopuolisten tahojen

kanssa ja asiakasyhteistyöpalaverit (K4). Verrattaessa opintäytetyömme tuloksia Markuksen ja Heinosen selvityksiin voidaan huomata, että yleisimpien työtehtävien sisältö ei olennaisesti ole muuttunut vuosien 1998–2007 välillä.

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tunnettavuus työmarkkinoilla vaikuttaa edelleen tuntemattomalta opinnäytetyössämme saatujen tulosten pohjalta. Tämä tulee esille etenkin ammattikorkeakoulututkintoa koskevissa mielipide kysymyksissä, missä reilusti yli puolet vastaajista koki, että tutkinto on tuntematon työmarkkinoilla. Avoimien kysymysten vastaukset osoittavat myös, että tutkinnon tunnettavuutta olisi lisättävä. Se miten tunnettavuus käytännössä tuotaisiin paremmin esille, ei vastaajien vastauksista käynyt ilmi.

Yhtenä opetusmuotona on oman opintojemme aikana käytetty työelämäprojekteja. Näissä opetusmuodoissa on jonkin opintokurssin sisällä tehty työelämälle jokin toimeksianto, pienimuotoinen selvitys tai muu vastaava, jonka yhteydessä opiskelijat ovat toteuttaneet kurssin tavoitteita ja teoriaa käytännössä. Tämän kaltaiset yhteistyömuodot työelämän kanssa auttavat omalta osaltaan tuomaan koulutusohjelmaa kentälle tutuksi. Yhteistyöprojektit vaativat joustavuutta, yhteistyöhalua ja luovuutta niin kurssin ohjaajalta, opiskelijoilta kuin työelämältäkin.

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon tarpeellisuus tänä päivänä

Pohdimme opinnäytetyöryhmässämme kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelman tarpeellisuutta työelämän kannalta. Jos huomioimme valtioneuvoston kuntoutusselonteon vuodelta 2002, missä pohditaan kuntoutuksen vaikuttavuutta ja yhteiskunnan yli miljardin euron panostusta kuntoutukseen, tulee vääjäämättä mieleen, että kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksella on hyvinkin merkittävä paikka suomalaisessa kuntoutusjärjestelmässä. Tutkinnon kautta tulleet työelämän osaajat tekevät juuri sen työn mikä vähentää kuntoutujan eli asiakkaan niin sanottua turhaa ”jojottamista” paikasta toiseen, sekä osaavat ohjata juuri niiden palveluiden piiriin mitä asiakkaalle kuuluu (kustannustehokasta). Kuntoutuksen ohjaajat ovat asiantuntijoita, jotka yhteistyössä asiakkaan ja kuntoutuksen muun ammattiryhmien kanssa yhdessä työskentelevät kuntoutuksen vaikuttavuuden hyväksi.

Jatkotutkimukset

Ajetuksemme jatkotutkimuksen aiheeksi oli selvitys siitä, miten työnantajapuoli koee koulutusohjelman tarpeellisuuden ja näkeekö he, että kuntoutusohjauksella on oma paikkansa kuntoutuksen kentällä. Tämän opinnäytetyön myötä on selvitetty eri työnantajatahoja, mihin kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnolla on työllistytty. Tämä helpottaisi aloittavaa selvityksen tekijää työnantajatahojen kartoittamisessa.

Toinen jatkotutkimuksen aiheena olisi jakaa kyselystä saatu tieto nuorisoasteen koulutuksesta valmistuneisiin ja aikuiskoulutuksesta valmistuneisiin ja verrata heidän työllistymistä keskenään sekä pohtia nuorisoasteen ja aikuiskoulutuksen mahdollisia hyötyjä ja haittoja suhteessa työllistymiseen tai opintoihin. Tätä asiaa pohdimme myös ryhmämme sisällä ja mietimme asiakasnäkökulmaa asialle. Esimerkkinä onko asiakkaalle ja asiakkaan kannalta etu siinä, että kuntoutuksen ohjaajana toimii jo työkokemukseltaan kokeneempi kuntoutuksen ohjaaja, vai harjoitteluiden pohjalta työkokemuksen kuntoutusohjaustyöstä saanut kuntoutuksen ohjaaja? Asioita voisi pohtia pidemmällekin, mutta kuitenkin näemme molemmissa vahvuutensa: kokemus joka tuo varmuutta, tuntemusta ja kypsää ammatillisuutta sekä tuoreus joka tuo mukanaan uusia ideoita, tuoretta osaamista, erilaisia toimintatapoja ja kehitysehdotuksia. Näemme, että molemmille on tarvetta laajassa kuntoutusohjaustyössä.

LÄHTEET

Aaltola, J. 2007. Mitä numerot kertovat. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim). Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Ws Bookwell Oy. Juva.

Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24).

Ammattikorkeakoulututkinon suorittaneiden yleiset kompetenssit 19.4.2006. Viitattu 29.10.2007 www.ncp.fi/ects

Arvola, K. 1998. Kuntoutusohjaajan rooli asiakaslähtöisessä kuntoutuksessa. Kuntoutus 3, 28–36.

Asetus lääkinnällisestä kuntoutuksesta 1991/1015. 28.6.1991

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987. 18.9.1987.

Erikoissairaanhoitolaki (1062/89 - 606/91),

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki

Heinonen, L. 2001. Kuntoutusohjaus erikoissairaanhoidossa -kuntoutusohjaus ja siihen sisältyvä yhteistyö kuntoutusohjaajien kuvaamana. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Hilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu

Jormakka, A. 1993. Kuntoutusohjaus erikoissairaanhoidon palvelurahoituksen murroksessa. Stakes raportteja 129/1993. Jyväskylä.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opinto-opas 2003–2004

Järvikoski, A. ym. 2000. Kuntoutuvan asiakkaan palveluketju. Teoksessa Nouko-Juvonen ym. (toim.) Hyvinvointivaltion palveluketjut. Hygieia.

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2004. Kuntoutuksen perusteet. Dark Oy. Vantaa.

Kallanranta, T. & Jormakka, A. 1994 Kuntoutusohjaus. Teoksessa Lääkinnällinen kuntoutus. Suomen lääkinnällisen kuntoutuksen yhdistys. Suomen kuntaliitto. Helsinki, 82-87.

Kansanterveyslaki (66/72 - 605/91)

Koulutusohjelmakohtainen kompetenssianalyysi 28.4.2006. Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma.

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2005–2007. Kunnallinen työmarkkinalaitos Helsinki 2005

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2007–2009. Kunnallinen työmarkkinalaitos Helsinki 2007.

Kuntoutusohjausnimikkeistö – opas sisältöön ja käyttöön. (2003). Suomen kuntaliitto.

Kuntoutusta ohjaava lainsäädäntö. Viitattu 24.9.2007 www.kunnet.fi/index.asp?tz=-3&link=1705

Kuusela, V. 2000. Tilastografiikan perusteet. Oy Edita Ab. Helsinki.

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005 272/2005

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380

Mahlakaarto, U. 2007. Opintoasiansihtööri. Sosiaali- ja terveysalan yksikkö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 4.10.2007.

Markus, H. 1989 Kuntoutusohjaus – kyselytutkimus Suomen sairaanhoitopiirien kuntoutusohjaajille. Kuntoutuksen PD-koulutus 15.6.1998. Lapin ja Oulun yliopistojen täydennyskoulutuskeskukset.

Mattsén, K. 2002. Kuntoutusohjaus ja kuntoutusohjauksen prosessit Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä. Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere.

Metsämuuronen, J. 2000. SPSS aloittelevan tutkijan käytössä. Jaabes, Viro.

Moxley, D. 1989. The Practice of Case Management. SAGE Publications, Inc. United States of America.

Mäensivu, T. 1998. Hyvä kuntoutusohjaus. Toimintamalli käytännön työhön. Ponsi-projekti. Suomen kuntaliitto. Helsinki.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viitattu 25.10.2007 www.oamk.fi

Perttinä, P. 2007. Kuntoutuksen yliopettaja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Haastattelu 24.10.2007.

Piirainen, K. 1999. Asiakaslähtöisyys kuntoutuksessa: myytti vai todellisuus? Kuntoutus 4/99.

Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 2006-2007. Viitattu 25.10.2007. www.ramk.fi

Saaristo, S. 2007. Koulutusohjelmavastaava kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 5.10.2007.

Salmela, T. 1997. Asiakaspalautteen haaste. Menetelmiä ja esimerkkejä. Stakes oppaita 32. Jyväskylä: Gummerus

Satakunnan ammattikorkeakoulu. Liite kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun opetussuunnitelmaan 2004. Pdf tiedosto. Viitattu 25.10.2007. www.samk.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 25.10.2007. www.stm.fi

Taanila, A. 2006. SPSS-alkeet. Verkkodokumentti. <http://myy.helia.fi/~taaak/t/suunnittelu.pdf>

Tossavainen, A. 1996. Kohti asiakaslähtöistä kuntoutusta. WSOY. Vammalan kirjapaino.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Helsingissä 16.6.2005

Valtioneuvoston kuntoutusselonteko eduskunnalle (2002), Sosiaali- ja terveysministeriön Julkaisuja 2002:6.

KOULUTUSOHJELMAKOHTAINEN KOMPETENSSIANALYYSI

KUNTOUTUSOHJAUKSEN JA – SUUNNITTELUN KOULUTUSOHJELMA

Laadintyön vastuhenkilö	Pirkko Perttinä
Organisaatio	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Osoite	Keskussairaalan tie 21 E, 40620 Jyväskylä
Puhelin	014-4446923
Sähköposti	pirkko.perttina@jypoly.fi

Osaamisprofiili Kuntoutusohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelma	Osaamisalueen kuvaus (tiedollinen ja taidollinen osaaminen) Valmistuvan kuntoutuksen ohjaajan (AMK) osaaminen
Kuntoutuksen asiakastyön osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa soveltaa yksilöllisen asiakastyön lähestymistapoja ja työmenetelmiä asiakaslähtöisesti ▪ osaa luoda dialogiin perustuvan vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen ▪ osaa hyödyntää ja tukea tavoitteellisesti eri ikäisten asiakkaiden ja asiakasryhmien voimavaroja ja vahvuuksia kuntoutumisprosessissa sekä vahvistaa heidän autonomiaansa ▪ osaa selvittää asiakkaan kuntoutukseen liittyvät etuisuudet ja sosiaaliturvan ▪ osaa toimia tarvittaessa kuntoutujan asioiden ajajana
Kuntoutuksen palvelujärjestelmäosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ on selvillä kuntoutuksen asemasta ja merkityksestä kansallisesti ja kansainvälisesti ▪ osaa hyödyntää kuntoutuksen ja siihen läheisesti liittyvän lainsäädännön tietämystä työssään ▪ tuntee kuntoutuksen palvelujärjestelmän, toimintamuodot, toimijat ja asiakasryhmät ▪ on selvillä kuntoutustoiminnan kustannuksista ja rahoituksesta ▪ omaa valmiudet vaikuttaa palvelujärjestelmän kehittämiseen ja lainsäädäntöön
Kuntoutustarpeen arviointiosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ymmärtää kuntoutustarpeita aiheuttavia tekijöitä yksilö- yhteisö- ja yhteiskuntatasolla ▪ osaa tunnistaa asiakkaan/yhteisön kuntoutumisen tarpeet ja odotukset ja sovittaa ne yhteen kuntoutusmahdollisuuksien kanssa ▪ osaa huomioida kuntoutuksen näyttöön perustuvan vaikuttavuuden kuntoutuksen arvioinnin ja suunnittelun lähtökohtina ▪ osaa havainnoida ja arvioida asiakkaan selviytymistä ja toimintakykyä erilaisissa toimintaympäristöissä hyödyntäen erilaisia arviointimenetelmiä ja yksilöllisiä kuntoutustutkimuksia
Ohjaus- ja opetusosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa käyttää erilaisia ohjaus- ja opetusmenetelmiä tavoitteellisesti yksilön/ryhmän terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi ▪ osaa ohjata ja johtaa kuntoutusprosessia ▪ osaa ohjata kuntoutujaa käyttämään tarkoituksenmukaisia palveluja ▪ osaa edistää kuntoutujan itsenäisen elämisen ja päätöksenteon taitoja

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa tukea kuntoutujaa ja hänen sosiaalista verkostoaan asettamaan kuntoutumisen tavoitteita ja päämääriä ▪ osaa ohjata ja valmentaa työyhteisöjä omalla asiantuntijuusalueellaan kuntoutusprosessin toteuttamisessa
Moniammatillinen yhteistyö-osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa toimia yhteistyössä ja tarvittaessa yhdyshenkilönä asiakkaan, ja hänen sosiaalisen verkostonsa, eri viranomaisten, yhteisöjen, ammatti-henkilöiden sekä moniammatillisten tiimien ja työelämän kanssa. ▪ osaa käyttää moniammatillisen yhteistyön menetelmiä ▪ osaa valmentaa ja varmistaa yksilön/yhteisön osallistumisen kuntoutusta koskevaan yhteistyöhön ▪ osaa käynnistää ja koordinoida monialaisen ja -ammattillisen yhteistyön yli organisaatio- ja sektorirajojen ▪ osaa koota yhteen yhteistyössä tuotetut tiedot ja näkökulmat ja hyödyntää niitä kuntoutussuunnitelmassa. ▪ osaa konsultoida muiden ammattiryhmien asiantuntijoita ja toimia konsultoivana asiantuntijana
Kuntoutuksen suunnittelu- ja johtamisosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa suunnitella yksilö- ja yhteisötasolla asiakkaan kuntoutus- ja kuntoutumisprosessia yhdessä asiakkaan ja asiantuntijatiimin kanssa ▪ osaa suunnitella ja kehittää tarvelähtöisiä kuntoutuspalveluja ▪ osaa hyödyntää teknologian mahdollisuuksia kuntoutuksessa ja osallistuu esteettömän ympäristön suunnittelutyöhön ▪ osaa vaikuttaa yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla ilmeneviin epäkohtiin kuntoutustarpeen ennaltaehkäisemiseksi. ▪ osaa toimia aktiivisesti yhteistyössä yhteiskunnallisten vaikuttajien kanssa kuntoutusta koskevassa päätöksenteossa. ▪ osaa seurata, arvioida ja edistää kuntoutuksen ja kuntoutusohjauksen laatua ja vaikuttavuutta ▪ osaa käyttää taloudellista, hallinnollista ja työnjohdollista osaamista työssään ▪ osaa toimia projektitehtävissä sekä suunnitella ja johtaa kuntoutustoimintaan liittyviä projekteja

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

TUTKIMUSLUPA
8.2.2007

Thomas Chatzitolios
Kalle Frantti
Hanna Pennanen

TUTKIMUS KUNTOUTUKSEN OHJAUKSEN JA SUUNNITTELUN (AMK)
KOULUTUSOHJELMASTA VALMISTUNEIDEN TYÖLLISTYMINEN

Thomas Chatzitoliokselle, Kalle Frantille ja Hanna Pennaselle myönnetään lupa käyttää Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistuneiden kuntoutuksen ohjaajien (AMK) osoite ja yhteystietoja opinnäytetyötä varten. Tutkimus toteutetaan kyselylomakkeella.

Jussi Halttunen
rehtori

ARVOISA KUNTOUTUKSEN OHJAAJA

Olemme valmistuvia kuntoutuksen ohjaaja- opiskelijoita Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teemme opintoihimme kuuluvaa opinnäytetyötämme, jonka **tarkoituksena on kartoittaa oheisen kyselyn avulla Kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun (AMK) koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymistä.**

Kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelma on aloitettu Jyväskylän ja Satakunnan ammattikorkeakouluissa vuonna 1997, joten **tänä vuonna tulee kuluneeksi kymmenen vuotta siitä, kun ensimmäiset opiskelijat aloittivat koulutusohjelmassa.** Kaikkiaan valmistuneita koko suomessa on noin 221 henkilöä. Koulutusohjelmaa ovat tarjonneet Jyväskylän, Satakunnan, Rovaniemen ja Oulun seudun ammattikorkeakoulut.

Opinnäytetyötämme voi käyttää työkaluna markkinoimaan kuntoutuksen ohjaaja tutkinnon tunnettavuutta työelämälle, sosiaali- ja terveysalan toimijoille ja tuleville koulutusohjelman opiskelijoille. **Osallistumalla kyselyyn olet mukana tekemässä tutkintoamme tunnetuksi ja samalla autat kuntoutuksen ohjauksen- ja suunnittelun koulutusohjelmaa kehittämään tulevaisuuden tuomiin haasteisiin.**

Kyselyyn osallistuminen tapahtuu anonymisti oheisella vastauskuorella (osoitetiedot kuoressa, postimaksu maksettu). **Olisi työmme kannalta tärkeää, että täytetty kyselylomake palautettaisiin kolmen viikon kuluessa lomakkeen saannista.** Tulokset julkaistaan ainoastaan kokonaistuloksina, joten kenenkään yksittäisen vastaajan tiedot eivät paljastu kokonaistuloksista. Lisätietoja selvityksestämme antaa kuntoutuksen ohjaaja- opiskelija Hanna Pennanen sähköpostilla osoitteesta hanna.pennanen.sre@jamk.fi tai puhelimella numerosta 040 748 5134. Opinnäytetyön ohjaajana toimii kuntoutuksen yliopettaja Pirkko Perttinenä.

Selvityksemme tulokset ovat luettavissa syksyllä 2007, internetissä osoitteessa www.jamk.fi/kirjasto → opinnäytetyöt. Julkaisemalla opinnäytetyömme sähköisessä muodossa, saat vastaajana nopeasti käyttöösi tiedot kuntoutuksen ohjauksen- ja suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymisestä. **Tulevaisuudessa myös sinä voit hyödyntää selvityksen tuloksia, esimerkiksi omassa työssäsi ja työnhaussa.**

Kiitämme etukäteen vastauksestasi!

Keväisin terveisin!

Jyväskylässä ____ . ____2007

Thomas Chatzitolios

Kalle Frantti

Hanna Pennanen

KYSELY TYÖLLISTYMISESTÄ JA KOULUTUSOHJELMAN VASTAAVUUDESTA TYÖELÄMÄN HAASTEISIIN

TAUSTAT

1. Sukupuoli?

- nainen mies

2. Ikä?

- alle 25 v. 25–34 v. 35–44 v. yli 45 v.

3. Pohjakoulutus ennen Amk-tutkintoa?

- Kansakoulu
 Peruskoulu

Toisen asteen koulutus:

- Ammattikoulu
 Lukio
 Muu, mikä? _____

4. Mahdollinen aikaisempi ammattinimike?

_____

5. Mahdollisen työkokemuksesi kesto yhteensä ennen ammattikorkeakouluopintoja?

- _____ v. Ei aikaisempaa työkokemusta

6. Ammattikorkeakoulu mistä valmistunut?

- Jyväskylän AMK Oulun seudun AMK Rovaniemen AMK Satakunnan AMK

6. Valmistumisvuosi ammattikorkeakoulusta? _____ v.

7. Ammattikorkeakouluopintojeni kesto yhteensä _____ v.

(Esim. 2v., 3,5v. jne.)

AMMATTIKORKEAKOULUTUS

8. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat käsitystäsi kuntoutuksen ohjauksen- ja suunnittelun koulutusohjelmasta? Ympyröi yksi vaihtoehto kultakin riviltä.

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Suorittamani tutkinto vastaa ammatillisia päämääriäni.	1	2	3	4
Kuntoutuksen ohjaa (AMK) tutkinto tunnetaan työmarkkinoilla.	1	2	3	4
Pystyn hyödyntämään ammattikorkeakoulussa oppimaani työssäni.	1	2	3	4

9. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon kautta tullutta osaamistasi? Ympyröi yksi vaihtoehto kultakin riviltä.

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Sain riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten.	1	2	3	4
Hallitsen riittävässä määrin kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelu tehtävien edellyttämät teoreettiset perusteet.	1	2	3	4
Minulla on riittävät valmiudet toimia yrittäjänä	1	2	3	4

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Minulla on riittävät valmiudet toimia kansainvälisissä tehtävissä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun alalla	1	2	3	4

10. Mistä opiskeluun liittyneistä asioista sinulle on ollut hyötyä työllistymisessä? Ympyröi kultakin riviltä yksi vaihtoehto.

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Harjoittelu	1	2	3	4
Muu opiskeluaikainen työkokemus	1	2	3	4
Opinnäytetyö	1	2	3	4
Työelämäprojektit	1	2	3	4
Muu, mikä? _____	1	2	3	4

TYÖLLISTYMINEN

11. Mikä oli tilanteesi valmistuttuasi?

- Olin työssä
- Olin työttömänä
- Palasin vanhaan jo olemassa olevaan työhöni
- Aloitin uuden koulutuksen/ jatkoin jo aloittamaani
- Aloitin varusmies- siviilipalveluksen
- Muu mikä _____

12. Työtilanteesi tällä hetkellä?

- Työssä
- Työtön
- Päätoimisena opiskelijana
- Äitiys-/isyyslomalla, hoitovapaalla
- Varusmies- tai siviilipalveluksessa
- Muu, mikä? _____

Jos olet tällä hetkellä työssä vastaa kysymyksiin 13-18.

13. Työnantajani on?

- Julkinen sektori
- Yksityinen sektori
- Kolmas sektori
- Oma yritys
- Muu, mikä? _____

14. Nykyinen työni on?

- Kokopäivätyö
- Osa-aikatyö
- Pätkätyö
- Muu, mikä? _____

Tällä hetkellä työskentelen?

- Vakituinen eli toistaiseksi voimassa oleva työ- tai virkasuhde
- Määräaikainen työ- tai virkasuhde
- Yrittäjänä/freelancerina
- Työllistettynä työllisyysvaroin

15. Nimike jolla työskentelen tällä hetkellä?

_____

16. Nykyinen bruttopalkkani?

- 1200€kk
- 1201 - 1400€kk
- 1401 - 1600€kk
- 1601 - 1800€kk
- 1801 - 2000€kk
- 2001 - 2200€kk
- 2201 - 2400€kk
- yli 2400€kk

17. Nykyinen työnantajani ja kunta jossa työskentelen?

_____

TYÖTEHTÄVIEN SISÄLTÖ

18. Rastita seuraavista ne vaihtoehdot jotka kuvaavat eniten työtehtäviäsi

(Kysymysten sisällön lähteenä on käytetty kuntoutusohjausnimikkeistöä ja sen luokitusta)

- K1 Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa (esim. asiakkaan tilanteen selvittäminen ja arviointi, asiakkaan kuntoutumisen ja kuntoutusohjauksen suunnittelu).
- K2 Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta (esim. sairastumiseen ja vammautumiseen liittyvä tuki ja neuvonta, palveluihin ja tukitoimiin liittyvä ohjaus ja ammattiin ja työelämään liittyvä ohjaus).
- K3 Elinympäristössä selviytymisen tukeminen (esim. apuvälinepalvelut)
- K4 Koordinointi ja yhteistyötehtävät (esim. Asiakkaan kuntoutumisen koordinointi ja moniammatillinen yhteistyö).
- K5 Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö (esim. kirjaaminen, lausunnot ja taustatyö).
- K6 Asiantuntija ja koulutustehtävät (esim. kirjallisen aineiston tuottaminen)
- K9 Hallinto ja kehittäminen (esim. Asiantuntijuuden ja ammattitaidon ylläpitäminen, laadunhallinta)
- Kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät
- Muita mitä? _____
_____
_____

19. Miten kehittäisitte kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelmaa tulevaisuutta ajatellen?

KIITÄMME VASTAUKSESTASI!

- KELA 10 henkilöä
- Satakunnan sairaanhoitopiiri 5 henkilöä
- Helsingin ja Uudenmaan shp 4 henkilöä
- Pohjois-Pohjanmaan shp, Oulu 4 henkilöä
- Työvoimatoimisto Jyväskylä, Turku, Kokkola 4 henkilöä
- Kuulohuoltoliitto 3 henkilöä (Oulu, Turku, Lapin Lääni)
- Jyväskylän kaupunki 3 henkilöä
- Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä 3 henkilöä
- Asumispalvelusäätiö 2 henkilöä
- Keski-Suomen shp, Jyväskylä 2 henkilöä
- Lapin sairaanhoitopiiri 2 henkilöä
- Nuorten ystävät ry 2 henkilöä
- Oulun kaupunki 2 henkilöä
- Oulun yliopistollinen sairaala 2 henkilöä
- Palvelukoti Väisänen, Laukaa 2 henkilöä
- Hengitysliitto Ry 2 henkilöä
- Sosiaalivirasto Helsinki, Vihti 2 henkilöä
- Aivohalvaus ja dysfasialiitto ry, Hankasalmi 1 henkilö
- Alavieskan kunta 1 henkilö
- Care Component Oy 1 henkilö
- EPSHP, Seinäjoki 1 henkilö
- Espoon kaupunki 1 henkilö
- Eurajoen kunta 1 henkilö
- Fysipori/kuntokeskus 1 henkilö
- Holiday Club Oulun Eden 1 henkilö
- Ikaalisten kaupunki 1 henkilö
- Invalidiliiton asumispalvelut Oy 1 henkilö
- Invalidiliitto 1 henkilö
- Itsenäinen ammatinharjoittaja 1 henkilö
- Itä-Savon sairaanhoitopiiri 1 henkilö
- Jamk/Onni inno ok 1 henkilö
- Jokilaaksojen Tiimi Ry 1 henkilö
- Joutsan kunta 1 henkilö
- Jyväskylän hoitokoti Ankkuri 1 henkilö
- Kaava Oy Keminmaan nuorisokoti 1 henkilö
- Kehitysvammaisten tuki Ry 1 henkilö
- KHSHP, Hämeenlinna 1 henkilö
- Kittilän kunta 1 henkilö
- Kontiolahden kunta, vammaispalvelut 1 henkilö
- Kriminaalihoitolaitos 1 henkilö
- Kultakuusen päiväkotit 1 henkilö
- Kuntoaskel Oy 1 henkilö
- Lapin näkövammaiset Ry, Rovaniemi 1 henkilö
- Lapin TE-keskus, Rovaniemi 1 henkilö

- Länsi-Suomen diakonilaitos, Pori 1 henkilö
- Mannerheiminlastensuojeluliitto 1 henkilö
- Medivire, Helsinki 1 henkilö
- Mielenterveyden keskusliitto, Jyväskylä 1 henkilö
- Mielenterveysyhdistys, Kittilä 1 henkilö
- MS-liito 1 henkilö
- Näkövammaisten keskusliitto, Turku 1 henkilö
- Oulaisten kaupunki 1 henkilö
- Pieksamäki 1 henkilö
- Pienryhmäkoti Helmiina 1 henkilö
- Pirkkalan kunta 1 henkilö
- Pitkäaikaissairaanhoito, Turku 1 henkilö
- Pori 1 henkilö
- Porin kaupunki 1 henkilö
- Porin lääkäritalo Oy 1 henkilö
- Päijät-Hämeen koulutus konserni/Tuoterengas 1 henkilö
- Päivärinnesäätiö, Oulu 1 henkilö
- Raahen seudun omaishoitajat ja läheiset Ry 1 henkilö
- Rauman kansanterveystyön kuntayhtymä 1 henkilö
- Rovaniemen kaupunki 1 henkilö
- Rovaniemen kaupunki, Lapin keskussairaala 1 henkilö
- Satakunnan erityishuolto piiri Ky 1 henkilö

- Suojarinteen kuntayhtymä, Jyväskylä 1 henkilö
- Tampere 1 henkilö
- TAYS 1 henkilö
- Tekevä 1 henkilö
- Turun terveystoimi 1 henkilö
- Turun terveystoimi, lasten ja nuorten erikoissairaanhoito 1 henkilö
- TYKS 1 henkilö
- Työhallinto, Jyväskylä 1 henkilö
- Työvoiman palvelukeskus Raahe 1 henkilö
- Ulvilan kaupunki 1 henkilö
- Vaasan työsuojelupiiri, Seinäjoki 1 henkilö
- Valtion erityisammattikoulu 1 henkilö
- Varma 1 henkilö
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 1 henkilö
- Yksityinen, Jyväskylä 1 henkilö
- Ääneseudun omaishoitajat Ry 1 henkilö

83 ERI TYÖNANTAJAA

- Kuntoutusneuvoja 3 henkilöä
- Kuntoutusohjaaja 20 henkilöä
- Kuntoutusohjaaja/-sihteeri 1 henkilö
- Kuntoutusohjaaja/Lähihoitaja 1 henkilö
- Kuntoutussihteeri 1 henkilö
- Kuntoutussuunnittelija 6 henkilöä
- Ammatillinen kuntoutusneuvoja 2 henkilöä
- Ammatillisen kuntoutuksen valmentaja 1 henkilö
- Asumispalvelutyöntekijä 1 henkilö
- Asumispalveluvastaava 1 henkilö
- Avopalveluohjaaja 1 henkilö
- Asiakasneuvoja 4 henkilöä
- Asiakassihteeri 3 henkilöä
- Fysioterapeutti/kuntoutusohjaaja 1 henkilö
- Eläkekäsittelijä 1 henkilö
- Lasten aluesihteeri 1 henkilö
- Muistikuntoutusohjaaja 1 henkilö
- Palvelu- ja kuntoutussuunnittelija 1 henkilö
- Ohjaaja 6 henkilöä
- Palvelukotiohjaaja 1 henkilö
- Palveluohjaaja 1 henkilö
- Palveluohjaaja, vastaava fysioterapeutti 1 henkilö
- Palvelupäällikkö 1 henkilö
- Projektikoordinaattori 1 henkilö
- Projektipäällikkö 2 henkilöä
- Projektisuunnittelija 1 henkilö
- Projektityöntekijä 6 henkilöä
- Projektivastaava 1 henkilö
- Sairaanhoidtaja/kuntoutuksenohjaaja 1 henkilö
- Suunnittelija 1 henkilö
- Suunnittelija/Fysioterapeutti 1 henkilö
- Tarkastaja 1 henkilö
- Toiminnanohjaaja 1 henkilö
- Toimistonjohtaja 1 henkilö
- Työvalmentaja/kouluttaja 1 henkilö
- Työvoimaneuvoja 1 henkilö
- Työvoimaohjaaja 2 henkilöä
- Vakuutussihteeri 2 henkilöä
- Vastaava perhekuntoutusohjaaja 1 henkilö
- Yrittäjä/liikunnanohjaaja/kuntoutuksenohjaaja (amk) 1 henkilö
- Sosiaaliohjaaja 3 henkilöä
- Toimintakeskuksen johtaja 1 henkilö
- Kriminaalihuoltotyöntekijä 1 henkilö
- Kehitysvammahuollon ohjaaja 1 henkilö
- Opintoneuvoja 1 henkilö

**YHTEENSÄ 92 HENKILÖÄ
45 ERI TYÖNIMIKETTÄ**

- Fysioterapeutti 7 henkilöä
- Fysioterapeutti/vt. yksikön johtaja 1 henkilö
- Toimintaterapeutti 2 henkilöä
- Työfysioterapeutti 1 henkilö
- Työfysioterapeutti/kuntoutuksenohjaaja 2 henkilöä
- Hammashoitaja 1 henkilö
- Lastenhoitaja 2 henkilöä
- Lähihoitaja 1 henkilö
- Lähihoitaja kuntoutuksen ohjaajan koulutuksella 1 henkilö
- Mielisairaanhoitaja 1 henkilö
- Osastosihteeri 2 henkilöä
- Osteoporoosihoitaja 1 henkilö
- Perushoitaja 1 henkilö
- Sairaanhoitaja 2 henkilöä
- Työterveyshoitaja 2 henkilöä
- Kasvatus- ja toiminnan ohjaaja 1 henkilö
- Kehitysvammaohjaaja 2 henkilöä
- Koulunkäyntiavustaja 3 henkilöä
- Liikunnanohjaaja/opettaja 1 henkilö
- Nuortenohjaaja 1 henkilö
- Kriminaalityöntekijä 1 henkilö

YHTEENSÄ 35 HENKILÖÄ

17.4.2007

LIITE 7

SOPIMUS OSOITTEIDEN LUOVUTUKSESTA

1. Sopimuksen osapuolet:

Hanna Pennanen
Thomas Chatzitolios
Kalle Frantti

Keski-Suomen maistraatti
Saarijärven yksikkö
PL 47
43101 SAARIJÄRVI
Fax 071 874 1230

2. Sopimuksen kohde

Maistraatti päivittää yllä mainituille Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutuksen ohjaaja -opiskelijoille manuaalisesti väestötietojärjestelmästä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun (AMK) koulutusohjelmasta valmistuneiden henkilöiden voimassa olevat osoitetiedot. Osoitetiedot päivitetään excel-tiedostoon sopimuskumppanin toimittaman listan perusteella. Osoitetieto päivitetään niiden henkilöiden osalta, joista annettujen tietojen perusteella henkilö on varmasti yksilöitävissä.

Toimitusmuoto: Paperilistalla.

Toimituspäivämäärä ja -tapa: Osoitetiedot luovutetaan välittömästi etsinnän jälkeen.

Tiedot ja lasku toimitetaan osoitteella: Hanna Pennanen, Helokantie 5h B23, 40640 Jyväskylä.

3. Tietojen käyttötarkoitus

Yllä mainitut Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutuksen ohjaaja – opiskelijat tekevät opinnäytetyön kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun (AMK) koulutusohjelmasta valmistuneiden henkilöiden työllistymisestä ja lähettävät heille tätä koskevan kyselyn postitse.

17.4.2007

LIITE 7

4. Sopimusehdot

Tietoja ei luovuteta henkilöistä, jotka ovat tehneet väestötietojärjestelmään osoitepalvelukieltoa koskevan ilmoituksen tai joilla on turvakielto, eikä laitoksessa olevista henkilöistä.

Tietoja saa käyttää ainoastaan sopimuksen mukaiseen käyttötarkoitukseen. Tietoja ei saa luovuttaa kolmannelle osapuolelle eikä kopioida eikä muuttaa konekielisiksi. Tiedot on asianmukaisesti suojattava luvatonta käsittelyä, käyttöä, tuhoamista, muuttamista sekä anastusta vastaan.

Tietojen hankinnassa käytetty rekisteri ilmoitetaan seuraavasti:

Väestötietojärjestelmä:
Keski-Suomen maistraatti
Saarijärven yksikkö
PL 47
43101 SAARIJÄRVI

Tekstin voi kirjoittaa myös yhdelle riville. Osoitelähdettä ei saa merkitä lähetyksen päällykseen siten, että se on ulkopuolisen luettavissa.

Postitus on suoritettava viimeistään kuukauden kuluttua tietojen toimituksesta.

Maistraatti edellyttää, että asiakas noudattaa henkilötietolakia ja -asetusta.

5. Maksut

Maksu **0,70 euroa / osoite.**

Laskun maksamisaika on 21 pv netto, huomautusaika 14 pv ja viivästyskorko 9,5 %.

6. Yhteyshenkilöt

Tätä sopimusta koskevissa asioissa yhteyshenkilöinä toimivat:

Asiakkaan puolesta

Maistraatin puolesta

Hanna Pennanen

Arvo Kristiansson

17.4.2007

LIITE 7

Helokantie 5h B23
40640 Jyväskylä
Puh. 040 748 5134

hanna.pennanen.sre@jamk.fi

PL 47
43101 SAARIJÄRVI
Puh. 071 874 1202

arvo.kristiansson@lslh.intermin.fi

7. Sitoumus

Sopimuksen osapuolet sitoutuvat noudattamaan tässä sopimuksessa mainittuja ehtoja.

Jyväskylässä _____.____.2007

Saarijärvellä 17.4.2007

_____
Arvo Kristiansson
henkikirjoittaja